

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/65/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1014894537
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1014894537.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a JUDr. Magdalény Florekovej v právnej veci žalobcov : 1./ A.Á. N., H.. XX.XX.XXXX, bytom O. Č.. XX, C., 2./ Q. K., H.. XX.X.XXXX, O. Č.. XX, C., 3./ G. K., nar. XX.X.XXXX, O. Č.. XX, C. , všetci zastúpení Advokátskou kanceláriou Čarnogurský ULC s.r.o., so sídlom: Tvarožkova č. 5, Bratislava , IČO: 35 975 016, proti žalovanému : Národná transfúzna služba Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom: Ďumbierska č. 3, Bratislava, Slovenská republika, IČO: 30 853 015 , zastúpený Advokátskou kanceláriou VALÍŠ LEGAL, s.r.o., so sídlom Mostová č. 2, Bratislava, IČO: 36 834 611 o náhradu škody spôsobenej pri poskytovaní zdravotníckych služieb, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, č.k. 9C 95/1995 - 723 zo dňa 28.novembra 2013, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v poradí druhým prvoinštančný súd zamietol návrh žalobcov ktorým sa domáhali náhrady škody na zdraví (žalobca 1./ škody vo výške 132.775,68 €, žalobca 2./, 3./ každý vo výške 165.969,59 €) spôsobenej pri poskytovaní zdravotníckych služieb, na tom základe, že žalobca 1./ v období od roku 1972 až do roku 1992 bol evidovaný ako darca krvi a krvnej plazmy na Klinike hematológie a transfuziológie v C. na S.Á. X, ktorá je klinikou Fakultnej nemocnice v C. a počas darcovstva bol nainfikovaný vírusovou hepatitídou "C" a žalobcovia 2./, 3./ na tom základe, že dňa 2.10.1986 na novorodeneckom oddelení II. Detskej kliniky Nemocnice s poliklinikou Staré Mesto im bola bez predchádzajúceho vyšetrenia na prítomnosť infekčného agens podaná transfúzia krvi žalobcu 1./, v dôsledku čoho boli nainfikovaní vírusom hepatitídy "C".

1.1. Vo svojom rozhodnutí prvoinštančný súd uviedol, že dokazovaním, ktoré vo veci vykonal zistil, žalobca 1./ bol darcom krvi od roku 1968 v Trnave, (od roku 1972 v Bratislave na Klinike hematológie a transfuziológie v Bratislave. Od roku 1970 do r. 1972 boli u neho robené bežné odbery a neskôr plazmaferéza. Zvýšené hepatálne testy zaznamenané v dokumentácii z 15.9.1976 sa upravili po diéte a od 28.4.1977 žalobca 1./ pokračoval v darcovstve. V máji 1977 boli uňho opätovne zaznamenané hraničné hodnoty UBG + a SGPT, preto bolo darcovstvo zastavené. Žalobca 1./ sa dožadoval ďalšieho darovania a po konzultácii s S.. Z.. D.E. M. prednostom kliniky nebol vhodný ako darca a bola mu odporúčaná starostlivosť u hematológa. Podľa záznamu z 21.7.1977 Z.. C. nevyhlúčila prekonanú anikterickú formu vírusovej hepatitídy. Pojem hepatitída C nebol v tom čase známy, hepatitída sa označovala ako Non A, Non B. Hepatálne testy boli sledované v pravidelných intervaloch s doporučenou terapiou hepatoprotektív a diétnym režimom. V marci 1980 bol žalobca 1./ poučený Z.. Š. a bolo mu vysvetlené, že nie je vhodný na darovanie. Dňa 14.5.1986 sa dožadoval ďalšieho darovania a po opakovanej konzultácii s S.. Z.. D. M., prednostom kliniky hematológie a transfuziológie bolo odsúhlasené darovanie iba pre laboratórne účely (Sanguitesty). Dňa 3.6.1986 bol žalobca 1./ Z.. S. osobne poučený o tomto spôsobe darovania a bolo mu odporúčené zaočkovanie, s čím súhlasil a obdržal preukaz na výrobu diagnostických sér.. V auguste 1976 v rámci pravidelných laboratórných

vyšetrení darcov boli u žalobcu 1./ po prvýkrát zistené zvýšené hodnoty pečňových (hepatálnych) enzýmov, ktorých aktivita kolísala a od júla 1977 bol sledovaný na Klinike infektológie s dg. záverom vírusový infekčný zápal pečene bez žltacky (Hepatitis vírusa anicterica.). V tom istom čase bol žalobca 1./ Klinikou hematológie a transfúziológie vyradený z darcovstva krvi i plazmy, neskôr mu boli realizované odbery krvi a plazmy len za účelom výroby laboratórných sanguitestov. Prvoinštančný súd ďalej zistil, že dňa 20.8.1986 žalobca 1./ podpísal vyhlásenie o darovaní krvi a orgánov a dňa 30.9.1986 po zistení anémie (chudokrvnosti) u oboch detí, poskytol k indikovanej transfúzii pre obe deti svoju krv na transfuziologickom oddelení M. nemocnice s poliklinikou v Bratislave, ktorá bola obom podaná dňa 2.10.1986 (z odberu dňa 30.9.1986), kedy boli obe deti infikované vtedy ešte stále neznámym vírusom hepatitídy C, keď v danom čase bol žalobca 1./ vyradený z darcovstva krvi a plazmy, čo mu muselo byť známe. Vírus hepatitídy C bol objavený až v roku 1989 a postupne boli do klinickej praxe aj zavedené laboratórne metódy na identifikáciu tohto vírusu z krvi. Dňa 15.04.1992 bola u žalobcu 1./ prvýkrát potvrdená infekcia vírusom hepatitídy C, v ďalšom procese diagnostiky bola virologicky i morfológicky z biopsie pečene stanovená diagnóza chronickej hepatitídy C a žalobca 1./ sa podrobil opakovaným kúram liečby. Doteraz sa však nepodarila eliminácia vírusu z jeho organizmu, je označený ako tzv. non-responder (bez potvrdenej eliminácie vírusu hepatitídy C) a stanovená dg. chronickej vírusovej infekcie pečene typ C je stále prítomná. Žalobcovia 2./, 3./ majú prakticky identický priebeh ochorenia, keď pri transfúzii krvi, ktorá bola od ich otca, došlo k infikovaniu oboch detí vtedy ešte nepoznaným vírusom hepatitídy C a u oboch pre občasné mierne zvýšenie hladín hepatálnych enzýmov a pri ďalšej diagnostike bola potvrdená anti-HCV pozitivita (prítomnosť protilátok proti vírusu hepatitídy C) dňa 1.2.1994. Odvtedy sú dispensarizovaní u imunológa a hepatológa s dg. chronickej hepatitídy C. V rokoch 1998 až 2007 bola u žalobcov 2./, 3./ opakovane potvrdená pozitivita HCV-RNA, u žalobcu 2./ aj biopticky potvrdená chronická infekcia pečene vírusom hepatitídy C. Preto bola v decembri 2007 u oboch indikovaná kombinovaná imunomodulačná a antivírusová liečba, kedy po ročnej liečbe dochádza k eliminácii vírusu, upravujú sa aj hodnoty hepatálnych enzýmov a od roku 2009 je u žalobcov 2./, 3./ dosiahnutá trvalá virologická odpoveď.

1.2. Po právnej stránke svoje rozhodnutie prvoinštančný súd odôvodnil ustanoveniami § 238, § 421 ods. 1,2, 3 § 441 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 30.6.1988 a dospel k záveru, že v tomto konkrétnom prípade nemôže ísť o zodpovednosť podľa § 238 Občianskeho zákonníka, pretože nejde o škodu, ktorá by mala pôvod v povahe prístroja, nástroja, či veci, ktoré sa použili, ale v samotnom spôsobe vykonania odberu krvi a krvnej plazmy. (R 15/1986). Z tohto dôvodu prvoinštančný súd posúdil zodpovednosť právneho predchodcu žalovaného podľa ustanovenia § 421 Občianskeho zákonníka. Táto zodpovednosť je zodpovednosťou subjektívnou, rozhodujúce je zavinenie. V celom doterajšom konaní nebolo zavinenie právneho predchodcu žalovaného preukázané, keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že postup právneho predchodcu žalovaného bol jednoznačne vykonaný lege artis v súlade s vtedy známym stavom medicínskych poznatkov (hepatitída typu C bola objavená až v roku 1989) a podľa platných predpisov. K takémuto názoru dospeli aj znalci v predchádzajúcom priebehu konania. Z uvedeného dôvodu na strane právneho predchodcu žalovaného je daný liberačný dôvod podľa § 421 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V danom prípade a s prihliadnutím na vyššie uvedené závery všetkých znaleckých posudkov vyhotovených v tomto konaní, bolo potrebné zaoberať sa primárne otázkou príčinnej súvislosti medzi darovaním plazmy žalobcom 1./ rokoch 1972 - 1977 a diagnostikovaním hepatitídy typu C v roku 1992, ktorú príčinnú súvislosť žalobca 1./ síce tvrdil, ale vykonané dokazovanie ju nepreukázalo. V danom prípade nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi darcovstvom plazmy a súčasnými zdravotnými problémami žalobcu 1./, nakoľko nemožno vylúčiť iné formy nákazy hepatitídou typu C, ktorá sa podľa znaleckých posudkov prenáša aj inak (lekárske zákroky, sexuálnym stykom, neznámy prenos, a pod.). V otázke príčinnej súvislosti medzi tvrdenou udalosťou a vznikom škody zaťažuje dôkazné bremeno žalobcu. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov príčinná súvislosť medzi zavineným protiprávnym konaním žalovaného a vznikom škody na zdraví musí byť bezpečne preukázaná; nestačí tu samotná pravdepodobnosť. Pokiaľ niektorú zo skutočností, ktoré prichádzajú do úvahy ako príčiny vzniku škody, bez ktorých by škodlivý následok nebol nastal, je potrebné posúdiť z toho hľadiska, či išlo o konanie alebo opomenutie protiprávne, potom dôkaznú povinnosť ohľadne protiprávneho úkonu, ako aj príčinnej súvislosti má poškodený žalobca (R 21/1992, Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 27.9.1990. I Cz 59/90). Prvoinštančný súd mal zato, že závery znaleckých posudkov, ktoré boli v konaní vypracované F. U. V. S. A. Š. v E. a Inštitútom forenzných medicínskych expertíz s.r.o. (FORENSIC), v Bratislave jednoznačne nepostačujú na konštatovanie zodpovednosti žalovaného (resp. jej právneho predchodcu) za škodu na zdraví, nakoľko v danom prípade nie je jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť ako nevyhnutný predpoklad zodpovednosti za škodu. Nie je možné urobiť jednoznačný záver o tom, že príčinou vzniku

chronickej hepatitídy typu C u žalobcu 1./ bol odber krvnej plazmy vykonaný právnym predchodcom žalovaného, pričom znaleckým posudkom konštatovaná pravdepodobnosť, resp. nemožnosť vylúčenia, že sa žalobca 1./ infikoval vírusom hepatitídy typu C práve pri odbere krvnej plazmy v roku 1977 pre tento záver nepostačuje.

1.3. Prvoinštančný súd sa zaoberal posúdením zodpovednosti žalovaného za škodu žalobcov 2./, 3./ a dospel k záveru, že žalobe ani v tejto časti nie je možné vyhovieť. Pre posúdenie prípadnej zodpovednosti právneho predchodcu žalovaného za škodu spôsobenú žalobcom 2./, 3./ je primárne a kľúčové posúdenie, či žalobca 1./, ktorý im po narodení daroval krv, vedel o tom, že nie je vhodným darcom alebo nie. Z vykonaného dokazovania, ako aj zo záverov znaleckých posudkov jednoznačne vyplynulo, že žalobca 1./ o tejto skutočnosti napriek svojim tvrdeniam vedel a bol náležite poučený a napriek tejto skutočnosti sa rozhodol darovať krv svojim deťom, čo bolo jedinou a výlučnou príčinou vzniku škody žalobcov 2./, 3./ Skutočnosť, že žalobca 1./ vedel o tom, že je z darcovstva krvi vylúčený, je jednoznačná z dôvodov, že : a) už v roku 1977 urobila M.. C. záver o anikterickej virovej hepatitíde; žalobca 1./ nemôže tvrdiť, že o tejto skutočnosti nevedel, nakoľko je preukázané, že bol s touto diagnózou ďalej sledovaný a liečený v pravidelných intervaloch na Klinike infektológie. Toto potvrdzuje aj záver Znaleckého posudku Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. (FORENSIC), C. H. X, C. zo dňa 10.6.2012 číslo 101/2012 (str. 3); b) následne bol žalobca 1./ vyšetrený Z.. Š. a prof. D. a bolo mu oznámené, že nie je vhodným darcom, bola mu odporúčaná liečba u hepatológa a hematológa; c) v roku 1986 prednosta Kliniky hematológie a transfúziológie S.. Z.. D. M.. na naliehanie žalobcu 1./ mu povolil darovanie na laboratórne účely a o tejto skutočnosti bol poučený Z.. S. a obdržal preukaz na výrobu diagnostických sér; d) znalecký posudok Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. (FORENSIC), v Bratislave zo dňa 10.6.2012 číslo 101/2012 v poznámke č. 3 pod čiarou na str. 4 jednoznačne konštatuje vedomosť žalobcu a 1./ o vylúčení z darcovstva. Napriek uvedeným skutočnostiam žalobca 1./ z vlastného rozhodnutia daroval krv svojim deťom - žalobcom 2./, 3./ a urobil tak neštandardne na transfuziologickom pracovisku na E., hoci dovtedy pôsobil ako darca plazmy na laboratórne účely na transfuziologickom pracovisku na Partizánskej ulici a ako pravidelný darca mal vedomosť o tom, že každý darca má darovať krv vždy len na jednom konkrétnom pracovisku z dôvodu, aby bolo možné od sledovať a kontrolovať dodržanie predpísaných intervalov odberov (v tom čase neexistovalo počítačové prepojenie pracovísk a databáz). Z neznámeho dôvodu žalobca 1./ ani neinformoval personál transfuziologického pracoviska na E., že je pravidelným darcom krvi na pracovisku na S.H., čo by znamenalo okamžitú komunikáciu medzi týmito pracoviskami. Transfúzia pre žalobcov 2./, 3./ prebehla zo strany právneho predchodcu žalovaného lege artis. Na základe uvedených skutočností prvoinštančný súd dospel k záveru, že medzi postupom právneho predchodcu žalovaného a vznikom škody u žalobcov 2./, 3./ neexistuje príčinná súvislosť a zodpovednosť žalovaného v takom prípade nie je možné konštatovať. Z dôvodu, že nie je daná zodpovednosť žalovaného za škodu, nakoľko príčina vzniku škody nespočívala na strane jej právneho predchodcu, súd sa nezaoberal otázkou vyčíslenia uplatnených nárokov žalobcov 2./, 3./ Prvoinštančný súd ďalej uviedol, že Znalecký posudok Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. (FORENSIC), C. H. X, C. zo dňa 10.6.2012 číslo XXX/XXXX konštatuje jednoznačne že : a) u žalobcov 2./, 3./ bola dosiahnutá trvalá úplná virologická odpoveď na liečbu a došlo k eliminácii vírusu hepatitídy typu C; ide o stav blížiaci sa vyliečeniu, b) subjektívne zdravotné problémy žalobkyne 3./ nie je možné dať do príčinnej súvislosti s liečbou chronickej hepatitídy typu C; c) u žalobcov 2./, 3./ neexistuje medicínsko-klinický dôvod pre významnejšie zhoršenie prognózy vývoja ich zdravia a neexistujú medicínske dôvody na obmedzenia obvyklého spôsobu života. Keďže u nich poškodenie zdravia bolo dočasné, došlo k eliminácii vírusu hepatitídy typu C, predpokladaný vývoj je jednoznačne priaznivý a nie sú dané žiadne obmedzenia pre obvyklý spôsob života, v danom prípade nie je daný dôvod na priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

1.4. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal prvoinštančný súd vykonaným dokazovaním dostatočne preukázané, že žalovaný, resp. jeho právní predchodcovia pri poskytovaní zdravotníckych služieb žalobcom 1./, 2./, 3./ konali lege artis na úrovni vtedajších poznatkov lekárskej vedy, v súlade s vtedy platnými predpismi. Znaleckým dokazovaním mal súd preukázané, že poznatky o víruse hepatitídy C (HCV) sa vo svete datujú od roku 1989, na Slovensku sa detekcia protilátok anti-HCV stala štandardnou metodikou od roku 1991-1992 a tiež mal preukázané, že postup právneho predchodcu žalovaného pri odbere krvnej plazmy v r. 1976-1992 bol vykonaný v súlade s vtedy platnými predpismi a konalo sa lege artis. Taktiež mal preukázané, že žalobca 1./ bol poučený v r. 1980 Z.. Š., že nie je vhodný na darovanie krvi a plazmy pre klinické účely a opakovane v roku 1986 Z.. S. a S.. Z.. D. M. pre zvýšené hepatálne testy a z týchto dôvodov návrh v celom rozsahu zamietol.

1.5. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p. tak, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia 1./, 2./, 3./ ktorí žiadali napadnutý rozsudok zmeniť a návrhu v celom rozsahu vyhovieť. V odvolaní namietali, že z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd opakovane (ako v prípade v poradí prvej rozsudku) vychádzal pri rozhodovaní o ich nárokoch výlučne z dôkazov predložených žalovaným, jeho tvrdení a zo znaleckých posudkov č. X/XXXX a č. XX/XXXX, ktorých výpovedná hodnota je v niektorých prípadoch v porovnaní so súdnym spisom viac ako otázna. Prvoinštančný súd na dôkazy nimi predložené neprihliadol a ani sa nevysporiadal s obsahom výpovedí svedkov, ktorých oni navrhli. K vedomosti žalobcu 1./ o svojom zdravotnom stave uviedli, že je zjavné, že jeho zdravotná dokumentácia, ktorá sa nachádza ako dôkaz v súdnom spise vykazuje známky manipulácie a najmä obsahuje už spomínanú poznámku „Nevydávať potvrdenia o zdravotnom stave“ zo dňa 22.06.1977, ktorej pravdepodobnou autorkou je Z.. Š.. Lekári z KHTK tým porušili a opakovane porušovali platné predpisy. Žalobca 1./ ktorému bola 14.07.1977 zistená diagnóza „Hepatitis virosa anicterica“, mal byť natrvalo vyradený z darovania a podľa žiadnych predpisov lekári mu nesmeli povoliť darovanie plazmy na Sanguitesty, nemali o tom ani uvažovať. Naopak, tým, že mu v darovskej dokumentácii opakovane nechávali záznam „Môže pokračovať“ ho opakovane uvádzali do omylu, že len vtedy ho zavolajú na odber krvi na plazmaferézu, keď je zdravý. Nie je pravdou, že by bolo preukázané, že právny predchodca žalovaného poučil žalobcu 1./ o jeho ochorení. Naopak, je len preukázané, že boli realizované odbery krvného materiálu. Žalobca 1./ teda preukázateľne nemohol vedieť o svojom ochorení v čase darovania krvi svojim deťom. V tejto súvislosti poukázali nato, že z vyjadrenia Štátneho zdravotného ústavu hl. mesta SR Bratislavy č. Š.-XXX-XXXX/XX zo dňa 01.10.1998 vyplýva, že lekári z KHTK porušili ohlasovaciu povinnosť a v roku 1992 a ani do 01.10.1998 právny predchodca žalovaný nenahlásil prípad positivity na hepatitídu žalobcu 1./, ako mu to ukladali predpisy. Pokiaľ ide o záver súdu, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nakazením žalobcu 1./ a darovaním plazmy, k tomu uviedli, že takéto skutkové zistenie súdu prvej inštancie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Okrem toho ide o nové skutkové zistenie súdu prvej inštancie, keď v poradí prvom rozsudku totiž súd absenciu príčinnej súvislosti ako dôvod pre zamietnutie žaloby neuviedol, keď vtedajšie odôvodnenie oprel najmä o záver, že postup zdravotníckeho zariadenia bol lege artis. Z uvedeného nového skutkového zistenia teda vyplýva aj nové, tzv. prekvapivé právne posúdenie veci. Žalobca 1./ dostatočne preukázal, že nikdy nebol informovaný o tom, že je nositeľom vírusu hepatitídy, lebo darovská dokumentácia zo dňa 22.06.1977 obsahuje poznámku „Nevydávať potvrdenia o zdravotnom stave“ a následne sa diagnóza: „Hepatitis virosa anicterica“ vyskytuje v zdravotnej dokumentácii žalobcu 1./ (lekárske správy z 01.07.1977, 14.07.1977, 13.10.1977 od Z.. C., ktoré sú založené v súdnom spise). Žalovaný vôbec nepreukázal, že žalobca 1./ bol už nakazený pri darovaní plazmy.

2.1. K nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedli, že preukazovanie príčinnej súvislosti pri škode na zdraví vzniknutej infikovaním prenosnou chorobou je mimoriadne náročné. Akceptovanie právneho názoru o potrebe jednoznačnej nespochybniteľnej príčinnej súvislosti medzi darovstvom plazmy a infikovaním by ad absurdum znamenalo, že žalobca 1/ by musel po viac ako 17 rokoch od svojho nakazenia predložiť súdu konkrétnu krvnú vzorku, ihlu a pod. Za rozhodujúci dôkaz treba v tomto smere považovať jeho zdravotnú dokumentáciu a v tejto sa prvý záznam o zvýšených hodnotách hepatálnych enzýmov objavuje v roku 1977, teda v rovnakom období ako u ostatných nakazených darcov. V uvedenom čase bol žalobca 1./ stále pravidelným darcom. Právny názor súdu prvej inštancie o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi darovaním plazmy a infikovaním sa hepatitídou C u žalobcu 1/ preto podľa názoru neobstojí. Podporne k tomuto poukázali na odôvodnenie uznesenia NS SR sp. zn. 5Cdo 346/2012 zo dňa 11.09.2013 v právnej veci účastníkov P. E. M. c/a Národná transfúzna služba o náhradu škody na zdraví, kde ide o skutkovo a právne identickú vec. Z vykonaného dokazovania v tomto konaní vyplynulo, že žalobca, pán P. E. M., sa nakazil vírusom hepatitídy C pri darovaní krvnej plazmy dňa 21.03.1977 a zvýšené pečeňové testy mu boli zistené v máji 1977. E. M. krv na plazmaferézu daroval celkovo 3 krát a bol na odbere spolu s žalobcom 1./ dňa 14.12.1976. Neskôr pán M. krv daroval ešte dňa 24.03.1977 a následne mu bola zistená diagnóza: „Hepatitis virosa anicterica“, bol natrvalo vyradený z darovania. Žalobca 1./ v období od 22.02.1972 do 28.04.1977 daroval krv na KHTK na plazmaferézu celkovo 32 x (dôkaz je v darovskej dokumentácii, ktorá je v spise). Pri každom odbere jeho krvi na plazmaferézu bolo vždy prítomných 10-12 spoludarcov, ktorí tiež darovali krv na plazmaferézu. On dával krv na plazmu celkovo s 320 darcami, pričom mnohí boli neskoršie vyradení z darovania natrvalo. Je preto absolútne nemožné, aby sa jeho ochorenie posudzovalo inak než tak, že jeho ochorenie je v príčinnej súvislosti s darovaním krvi na plazmaferézu v rokoch 1976-1977, keď v druhej polovici roku 1976 na KHTK prepukla medzi darcami epidémia hepatitídy. Z tohto dôvodu sú pevne presvedčení

a dôkazy v súdnom spise to potvrdzujú, že žalobca 1/ sa nakazil na KHTK v rokoch 1976-1977 pri darovaní krvi na plazmaferézu, kedy prepukla hepatitída medzi darcami. Je preto nespochybniteľná aj príčinná súvislosť s jeho ochorením a darovaním krvnej plazmy v rokoch 1976-1977 a následnom diagnostikovaní hepatitídy C zistenej u žalobcu 1./ v roku 1993, ktorá bola iným darcom krvi uznaná.

2.2. K zodpovednosti za škodu podľa § 438 Občianskeho zákonníka uviedli, že súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že odberná sústava, ktorou právny predchodca žalovaného realizoval odber krvnej plazmy, nespĺňa definíciu prístroja. K tomuto uviedli, že krv a plazma žalobcu 1/ sa dostávali pri plazmaferéze v dôsledku odbernej sústavy do kontaktu s krvným materiálom iných darcov a následne naspäť do tela darcu. Kontakt cez odbernú ihlu teda nebol jediným kontaktom žalobcu 1/ s nakazeným krvným materiálom. Okrem toho s poukazom na súdom uvádzaný judikát R 15/1986 sú toho názoru, že pokiaľ sa na odber krvného materiálu používa nesterilná ihla, škoda vznikla nielen spôsobom odberu krvi. V posudzovanom prípade preto nastala podľa ich názoru objektívna zodpovednosť právneho predchodcu žalovaného za vzniknutú škodu. I v prípade, že by zodpovednosť zdravotníckej organizácie mala byť posudzovaná na subjektívnom princípe v zmysle § 421 Občianskeho zákonníka, je jednoznačné, že zavinenie na strane zdravotníckeho zariadenia bolo preukázané. Skutočnosť, že právny predchodca žalovaného nepostupoval pri odbere krvnej plazmy lege artis, je potvrdená svedeckými výpoveďami svedkov a vyplýva i z obsahu súdneho spisu. Právny predchodca žalovaného nevykonával pri odbere plazmy a ani neskôr pri transfúzii krvi žalobcom 2./, 3./ všetky nevyhnutné ochranné opatrenia proti prenosu infekčných chorôb. V tomto smere zdôraznili, že nie je rozhodujúce, že hepatitída C bola oficiálne zapísaná do zoznamu chorôb WHO až v roku 1993. Aj vtedy platné právne predpisy a interné usmernenia a najmä úroveň poznania lekárskej vedy, nedovoľovali vykonávať odber krvného materiálu nesterilnou ihlou. V tomto smere za rozhodujúci dôkaz možno považovať Publikáciu „Transfúzna služba“ z roku 1976 v ktorej sa uvádza, že sa na zosávanie plazmy od viacerých darcov používa jednorazový materiál. Vo svojich správach Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky spomína, že pri odberoch sa tak nepostupovalo, pretože „v tom čase súpravy v takom množstve neboli, ale postupne, keď boli k dispozícii jednorazové, tak sa používali“. Z tohto dôvodu majú za preukázané, že zo strany znaleckých organizácií ide už o notoricky známy prejav stavovskej súdržnosti so zdravotníckym zariadením. Ako opakovane uvádzali vo svojich podaniach, nesprávny spôsob odberu krvného materiálu a aplikovanie transfúzie je potrebné posudzovať i z hľadiska všeobecnej preventívnej povinnosti definovanej ustanovením § 415 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ právny predchodca žalovaného realizoval odber od viacerých darcov jednou ihlou, do dvojlitrovej sklenenej fľaše, vystavil ich tak riziku nákazy krvou prenosnými ochoreniami. Ďalším porušením preventívnej povinnosti zo strany právneho predchodcu žalovaného bolo neinformovanie žalobcu 1./ o jeho zdravotnom ochorení a jeho nenahlásení ako osoby infikovanej infekčnou chorobou príslušnému úradu. Rovnako boli žalobcovia 2./, 3./ nakazení predovšetkým z dôvodu, že pri krvnej transfúzii bola použitá krv, ktorá nebola testovaná na prítomnosť infekčných chorôb. Bez povšimnutia nemôže zostať ani skutočnosť, že im bola aplikovaná krv od viacerých darcov, teda nielen od žalobcu 1./ Záverom v tejto časti odvolania poukázali nato, že právny predchodca žalovaného vo viacerých iných konaniach uznal svoju zodpovednosť na zdraví iných darcov a pokiaľ sa viedlo dokazovanie k otázke lege artis išlo vzhľadom na existujúce rozhodnutia o otázku ktorá bola v iných konaniach už právoplatne vyriešená.

2.3. Žalobcovia ďalej namietali, že súd prvej inštancie im niekoľkými spôsobmi odňal možnosť konať pred súdom a to vzhľadom na nepreskúmateľnosť rozhodnutia, keď sa súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nevyporiadal s ich právnou argumentáciou. Pokiaľ súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom neuvádza a teda ani argumentačne nereaguje na fakt, že: 1. zdravotná dokumentácia žalobcu 1./ preukázateľne obsahuje pokyn lekára „Neinformovať o zdravotnom stave!“, a preto nemal odkiaľ mať vedomosť o tom, že nie je spôsobilý na darovanie; 2. / podľa rozsudku vtedajšieho Obvodného súdu Bratislava I so sp. zn. 8C 615/78 zo dňa 10.04.1980 v spojení s rozsudkom Mestského súdu v Bratislave zo dňa 14.05.1981, sp. zn. 6Co 572/80, bola na základe poznatkov vtedajšej lekárskej vedy a podľa vtedy platného práva ustálená zodpovednosť právneho predchodcu žalovaného za vznik škody na zdraví darcov; 3. podľa rozhodnutia iného senátu Okresného súdu Bratislava I, ktorý v skutkovo a právne zhodných konaniach zaviazal žalovaného na náhradu škody (rozsudky OS BA I č.k. 22Ct 5/2003-143 zo dňa 11.07.2008, č.k. 11C 53/1999-362 zo dňa 24.04.2010), žalovaný zodpovedá za škodu vzniknutú na zdraví darcov; 4. samotní hlavní odborníci vtedajšieho Ministerstva zdravotníctva SR ako napr. toľko spomínaný S.. Z.. Z. D. M.. v dobovej korešpondencii z roku 1977 uznávali, že sa pri odbere plazmy nerešpektovali poznatky vtedajšej lekárskej vedy a porušovali interné smernice a všeobecne záväzné právne predpisy; 5. Žalobcovia argumentovali vo svojich podaniach okrem objektívnej zodpovednosti právneho predchodcu žalovaného za škodu a

porušenia lege artis, že odber krvnej plazmy a transfúzia krvi žalobcov 2/ a 3/ boli realizované v rozpore s ustanovením § 415 Občianskeho zákonníka; je potom rozhodnutie súdu prvej inštancie nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Namietali aj arbitrárnosť záverov súdu prvej inštancie v otázke príčinnej súvislosti, vedomosti žalobcu 1./ o jeho diagnóze a postupe lege artis. K porušeniu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí uviedli, že je neúnosné, aby v prípade viacerých osôb, ktoré sa zjavne nakazili za rovnakých okolností, v rovnakom čase a na rovnakom mieste, súd prvej inštancie dospel k odlišnému právnemu záveru ako iné senáty Okresného súdu Bratislava I. Záverom vo svojom odvolaní uviedli, že z ich strany bolo preukázané, že žalobca 1/ patril do skupiny darcov a krvnej plazmy, ktorí sa nakazili v roku 1977 infekčnou hepatitídou pri plazmaferéze; boli mu zatajené informácie o jeho ochorení; pri odbere krvnej plazmy a krvi sa nedodržiavali základné zásady asepsy, t.j. krvný materiál sa neodoberal sterilným spôsobom, pričom uvedený stav konštatovali i vtedajší odborníci v rezorte zdravotníctva; v iných súdnych konaniach bola právoplatne konštatovaná zodpovednosť žalovaného za škodu na zdraví.

3. K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný, ktorý žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania. K odňatiu možnosti konať uviedol, že sa nestotožňuje s argumentáciou žalovaného o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie v rozsudku opakovane zdôraznil, že v konaní nebolo preukázané, že by postup právneho predchodcu žalovaného bol non lege artis, nakoľko nedošlo k porušeniu žiadneho právneho predpisu. Súd dospel k záveru, že plazmaferéza bola vykonaná v súlade so vtedajšími štandardmi, postupmi a usmerneniami, bez ohľadu na to, ako sa tieto postupy javia vo svetle dnešných medicínskych poznatkov, pričom žalobcovia v konaní nepreukázali opak. Uvedené súd v rozsudku viac krát zdôraznil. Prvoinštančný súd pri tom zobral do úvahy predovšetkým tú skutočnosť, že vírus hepatitídy typu C nebol v 70. rokoch minulého storočia nikde vo svete známy. K nesprávnym skutkovým zisteniam žalovaný uviedol, že žalobcovi 1/ pečeňovými testami nebola v roku 1977 zistená hepatitída typu C, ale anikterická vírusová hepatitída, tzv. hepatitída non A non B. Je všeobecne známe v odborných kruhoch, že nie všetky hepatitídy typu non A non B diagnostikované pred objavením vírusu hepatitídy typu C môžu byť z hľadiska súčasných medicínskych poznatkov považované za hepatitídy typu C (potvrdené o.i. výsluchom svedka M.. Z. Z. - hlavného odborníka SR pre hematológiu). Je síce možné, že žalobca 1./ sa niekedy pred rokom 1977 nakazil anikterickou vírusovou hepatitídou, avšak takáto „non A non B“ hepatitída nemusí mať súvis s hepatitídou typu C diagnostikovanou u neho až v roku 1992, t.j. o 15 rokov neskôr. Skutočnosť, že tomu tak nado všetku pochybnosť bolo, v konaní nepreukázal. Žalobca 1./ bol lekárske sledovaný a postupovalo sa pri ňom podľa vtedy platných predpisov. Od mája 1977 bol trvalo vyradený z darovania krvi. Po jeho poučení jeho ústnom aj písomnom súhlase bol zaradený do kádra darcov - plazmaferikov v roku 1986. Súd v rozsudku správne a s prihliadnutím na všetky vykonané dôkazy uviedol, že skutočnosť, že žalobca 1./ nesmel darovať krv na liečebné účely a až dodatočne, na základe jeho písomnej žiadosti mu boli dovolené výlučne odbery pre laboratórne účely jasne indikuje, že vedel o svojom pečeňovom ochorení a riziku prenosu hepatitídy, keď navyše bol pravidelne od roku 1979 z uvedeného dôvodu sledovaný a liečený na klinike infektológie. Tvrdenia o nevedomosti o jeho ochorení sú preto podľa názoru súdu prvej inštancie nelogické a účelové. Aj napriek výslovnému zákazmu žalobca 1./ z vlastného rozhodnutia daroval krv svojim deťom - žalobcom 2./, 3./ a navyše, aj napriek poučeniu a vtedajšej praxi, ktorá mu musela byť známa, bol krv darovať na inom transfuziologickom pracovisku ako na tom, kde bol vedený ako darca a o tejto skutočnosti personál zariadenia neinformoval, aj keď bol povinný urobiť tak. Argument, že prvoinštančný súd nerozhodol tak, ako iné súdy rozhodli v iných konaniach nepovažujeme za relevantný. Vzhľadom na skutočnosť, že rozsudok má (najmä v otázke posúdenia predpokladov zodpovednosti za škodu) charakter individuálneho aktu, rozšírenie záverov rozsudku na právne vzťahy osôb, ktoré nie sú jeho účastníkmi, je vylúčené. Aj keby sa odvolací súd stotožnil s argumentáciou žalobcov o precedenčnej povahe rozhodnutí iných súdov, je nevyhnutné zdôrazniť, že žalobcovia v odvolaní účelovo uvádzajú iba časť súdnych konaní. Žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3.12. 2012, sp. zn. 3Co 179/2011, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 19C 133/1998 zo dňa 27. 9.2006, ktorým bol zamietnutý nárok žalobcu A.. T.. S.. proti odporcovi o náhradu škody na zdraví v skutkovo identickej právnej veci. K nesprávnemu právnemu posúdeniu žalovaný uviedol, že žalobcovia v konaní opakovane a výlučne namietali spôsob vykonania plazmaferetického zákroku - konanie non lege artis. Prvoinštančný súd správne dospel k záveru, že v tomto prípade nemôže ísť o zodpovednosť podľa § 238 Občianskeho zákonníka, pretože nejde o škodu, ktorá by mala pôvod v povahe prístroja, nástroja, či veci, ktoré sa použili. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že samotná povaha odborovej ihly nemôže „per se“ spôsobiť následok tvrdený žalobcami. Ako vyplýva z rozsudku R 2/1987 k § 238 Občianskeho zákonníka „je vylúčené, aby bola posúdená zodpovednosť zdravotníckej organizácie za škodu podľa § 238 Občianskeho zákonníka, ktorá nemala príčinu v povahe konkrétneho použitého prístroja alebo

inej veci, ale v samotnom zdravotníckom zákroku, prípadne v spôsobe jeho vykonania. V takomto prípade zodpovedá zdravotnícka organizácia podľa ust. § 421 Občianskeho zákonníka“. Zodpovednosť podľa tohto ustanovenia je zodpovednosťou subjektívnou, pričom je potrebné zdôrazniť, že zavinenie nadväzuje a vzájomne sa prelína s predvídateľnosťou škody. Z vykonaného dokazovania, vrátane znaleckých posudkov, je zrejmé, že súd pri rozhodovaní zobral do úvahy, že právny predchodca žalovaného nemohol predpokladať akékoľvek negatívne následky svojho konania a jeho postup bol vykonaný lege artis v súlade s vtedy známym stavom medicínskych poznatkov (hepatitída typu C bola objavená až v roku 1989).

4. Na vyjadrenie žalovaného písomne reagovali replikou žalobcovia, ktorí opätovne zdôraznili, že nie je rozhodujúce, že hepatitída C bola oficiálne zapísaná do zoznamu chorôb WHO až v roku 1993. Aj vtedy platné právne predpisy a interné usmernenia a najmä úroveň poznania lekárskej vedy nedovoľovali vykonávať odber krvného materiálu nesterilnou ihlou. Vzhľadom nato, že boli porušené viaceré predpisy tvrdili, že opakovane používanou ihlou od predchádzajúceho darcu, nemožno získať sterilný odber od nasledujúceho darcu, a dodržiavaním sterilného získavania plazmy, by nemohlo v žiadnom prípade dôjsť k epidémii hepatitíd, nezávisle od toho, či sa vedela hepatitída C diagnostikovať alebo nie a žalobca 1/ by nemal poškodené zdravie. Použitie jednej ihly na odsávanie plazmy od viacerých darcov je v rozpore s požiadavkou „plazma sa získava sterilne“, pretože odsávací ihla ponorená do krvnej plazmy prvej darcu už nie je sterilná a nemôže byť použitá na odsávanie plazmy od ďalšieho darcu, resp. ďalších darcov. Vírusová hepatitída zistená žalobcovi 1/ nebola hlásená na SČK, ani hygienickej stanici a ani obvodnému územnému lekárovi, čím bola nepochybne táto ohlasovacia povinnosť porušená, čo bolo pri žalobcovi 1/ porušením vyhlášky č. XX/XXXX Zb. Žalobca 1./ nikdy nebol pozývaný na odbery krvi na plazmaferézu podľa Metodického pokynu Vestník MZ SSR č. 10/1975, bol preto zdravotníkmi z KHTK sústavne a opakovane uvádzaný do omylu a žalovaný v konaní nepreukázal, že by bol býval žalobca 1./ náležite poučený, že nesmie darovať krv iným ľuďom. Postup právneho predchodcu žalovaného pri odbere plazmy bol v príkrom rozpore s Metodickým opatrením č. 27 / Vestník MZ SSR z 13.10.1973/, lebo neznížil riziko prenosu potransfúznej hepatitídy krvnými prípravkami, ale naopak, riziko prenosu potransfúznej hepatitídy zvýšil až natoľko, že v roku 1977 nastal hromadný výskyt vírusovej hepatitídy na KHTK v Bratislave. Porušením prevenčnej povinnosti zo strany právneho predchodcu žalovaného bolo aj neinformovanie žalobcu 1./ o jeho ochorení a jeho nenahlásení ako osoby infikovanej infekčnou chorobou príslušnému úradu. Rovnako boli žalobcovia 2./, 3./ nakazení predovšetkým z dôvodu, že pri krvnej transfúzii bola použitá krv, ktorá nebola testovaná na prítomnosť infekčných chorôb. Bez povšimnutia nemôže zostať ani skutočnosť, že im bola aplikovaná krv od viacerých darcov, teda nielen od žalobcu. V tejto súvislosti nie je teda rozhodujúce, či bola alebo nebola darcom splnená povinnosť informovať pri darovaní krvi, že v osobe žalobcu 1./ ide o darcu (pričom on tvrdí, že o tejto skutočnosti informoval „novorodenecké oddelenie, C. X, C.“ listom zo dňa 20.8.1986, v ktorom je o.i. uvedené: „Som vedený ako darca na S. V.. N. C.“) a že tento údaj mal byť príslušnému zdravotníckemu zariadeniu známy, ale to, že sa v danej dobe zjavne nevykonávalo žiadne testovanie krvi darcov na infekčné choroby. Trval na tom, že škoda na zdraví žalobcu 1/ vznikla v dôsledku okolností, ktoré majú pôvod v povahe odsávacej súpravy, ktorá bola použitá na odsávanie krvnej plazmy od viacerých, spravidla 10-12 darcov, a po odsatí plazmy sa krvinky vracali transfúziou späť do žíl darcom. Pretože nešlo o jednorazovú súpravu na odsávanie krvnej plazmy, zodpovednosti za takto vzniknutú škodu sa nemožno zbaviť, a to ani s odkazom na § 421 ods. 3 vtedy platného Občianskeho zákonníka. Vzniku škody právny predchodca žalovaného preukázateľne zabrániť mohol, keby bol býval dodržal všetky platné právne predpisy v rokoch 1976-1986 pri odbere krvi na plazmaferézu na KHTK v Bratislave.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1./,2./,3./ rozsudkom zo 25.septembra 2014 č.k. 9 Co 81/2014-795 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že základ predmetného nároku na náhradu škody treba s poukazom na ustanovenie § 868 Občianskeho zákonníka posúdiť podľa Občianskeho zákonníka v znení platnom do 1. 1. 1992 a správne prvoinštančný súd posudzoval, či žalovaný resp. jeho právny predchodca zodpovedá za škodu v zmysle § 421 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď mal zato, že nie je možné posudzovať vec v zmysle § 238 Občianskeho zákonníka podľa ktorého organizácia zodpovedá i za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa pri poskytnutí služby použili. V zmysle citovaného ustanovenia organizácia zodpovedá za škodu len vtedy, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci použitej pri poskytovaní služby. Výklad pojmu „okolnosti, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci treba chápať tak, že o takéto okolnosti ide najmä“ tam, kde škoda vznikla v dôsledku vady použitého prístroja alebo inej veci. Ak nie je preukázané, že práve tieto okolnosti vyvolali poškodenie zdravia, nie je naplnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu podľa § 238 Občianskeho zákonníka. Je však vylúčené

aby podľa tohto ustanovenia bola posúdená zodpovednosť zdravotníckej organizácie za škodu, ktorá nemala príčinu v povahe konkrétneho použitého prístroja alebo inej veci, ale v samom zdravotníckom zákroku, prípadne v spôsobe jeho vykonania. V takomto prípade zdravotnícka organizácia zodpovedá za škodu podľa ustanovenia § 421 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v prípade žalobcu 1./ nie je možné posudzovať zodpovednosť žalovaného, resp. jeho právneho predchodcu podľa ustanovení §238 Občianskeho zákonníka, keď škoda nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci /ihly, odsávacej súpravy/..., keď pôvod v povahe prístroja alebo inej veci nemá ani tá okolnosť, že pacient žalobca 1./ sa pri ošetrení v zdravotníckom zariadení právneho predchodcu žalovaného dostal do styku s osobou, ktorá bola nosičom určitého vírusu a od nej sa prípadne nakazil. Odvolací súd len v tomto smere poukazuje nato, že sám žalobca 1./ odôvodňoval svoj návrh tým, že právny predchodca žalovaného v roku 1977 pri odbere krvnej plazmy a krvi nedodržiaval základné zásady asepsy, t. j. krvný materiál sa neodoberal sterilným spôsobom neboli dodržané základné prevenčné povinnosti, ktoré by zabránili vzniku škody na jeho zdraví.

5.1. Aplikácia ustanovenia § 238 Občianskeho zákonníka nie je možná ani vo vzťahu k žalobcom 2./ a 3./, ktorý si svoje nároky odvodzovali od toho, že žalobcovi 1./ právny predchodca žalovaného vedome zatajil informácie o jeho zdravotnom stave a týmto nezákonným postupom právneho predchodcu žalovaného a porušením jeho povinností pri transfúzii krvi v zmysle vtedy platných predpisov a prevenčnej povinnosti došlo k ich infikovaniu hepatitídou typu C. To znamená, že žalobcovia 2./ a 3./ si ani neuplatňovali náhradu škody na zdraví, ktorá mala byť spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ale táto mala byť spôsobená porušením konkrétnych povinností právneho predchodcu žalovaného pri transfúzii krvi. Vzhľadom na uvedený záver potom prvoinštančný súd správne skúmal splnenie zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 421 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého organizácia zodpovedá občanovi za škodu, ktorú mu spôsobila porušením právnej povinnosti. Podľa § 421 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa organizácia zodpovednosti zbaví, ak preukáže, že škode nemohla zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od nej požadovať. Svojej zodpovednosti sa však nemôže zbaviť poukazom na to, že plnila opatrenie nadriadených orgánov. Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle citovaného ustanovenia sú a) porušenie právnej povinnosti, b) existencia škody, c) príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou, d) zavinenie. Dôkazné bremeno ohľadom preukázania existencie predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu zaťažuje poškodeného, teda v prejednávanej veci žalobcov. Porušenie právnej povinnosti spočíva v existencii takého úkonu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. Uskutočnený úkon je protiprávny vtedy, ak v súvislosti s ním došlo k porušeniu právnej povinnosti ktorá vyplýva zo všeobecne záväzných právnych predpisov a iných noriem, ktoré mal škodca zachovávať. Príčinná súvislosť ako jedna zo zákonných požiadaviek vzniku zodpovednosti za škodu znamená, že medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou musí byť vzťah príčiny a následku, pričom vzťah medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody musí byť bezprostredný a nie sprostredkovaný. Zavinením sa rozumie psychický vzťah škodcu k protiprávnemu úkonu a ku škode. Tento vzťah je vyjadrený buď ako priamy alebo nepriamy úmysel alebo ako vedomá alebo nevedomá nedbanlivosť. V oblasti poskytovania zdravotníckej starostlivosti sú zdravotnícke zariadenia postupovať v súlade s poznatkami lekárskej vedy a takýto postup je označovaný ako „lége artis“. Nedodržanie týchto pravidiel je protiprávnym konaním. Všetko je treba posudzovať tzv. „ex ante“, t. j. na základe poznatkov, ktoré mal lekár k dispozícii v čase svojho rozhodnutia, resp. v čase prevedenia zákroku. Špecifikom sporov o náhradu škody na zdraví v súvislosti s poskytovaním zdravotníckej starostlivosti spočíva v tom, že otázku či zdravotnícke zariadenia postupovalo „lege artis“ je nutné posudzovať za pomoci znalcov - lekárov a podkladom pre právny záver o porušení povinnosti je spravidla znalecký posudok z odboru zdravotníctva.

5.2. Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie zastáva názor, že k žiadnemu porušeniu právnej povinnosti právneho predchodcu žalovaného vo vzťahu k žalobcovi 1./ nedošlo, pretože postup právneho predchodcu žalovaného bol lége artis. Uvedené závery vyplývajú zo Znaleckého posudku Lekárskej fakulty V. S..A.. Š. Č.. X/XXXX, ktorá konštatovala, že postup pri odbere krvnej plazmy vykonávaný u právneho predchodcu žalovaného - Klinika hematológie a transfuziológie v C. rokoch 1976-1977 bol lége artis a to v súlade s Metodickým pokynom o plazmaferéze - Vestník MZ SR č. 28/1970 č. 12 zo dňa 30. 12. 1970, ďalej z vyjadrenia Ministerstva zdravotníctva SR, sekcia zdravotnej starostlivosti zo dňa 3. 2. 1997 keď, komisia zriadená podľa Výnosu Ministerstva zdravotníctva SR 1034/92/- D/2-H na základe sťažnosti žalobcu 1./ nezistila zavinenie pracovníkov právneho predchodcu žalovaného, ani postup non lége artis. Nepriamo tieto závery vyplývajú aj z kontrolného Znaleckého posudku Martinskej fakultnej nemocnice Č.. XX/XXXX, ktorý nekonštatoval

porušenie právnych predpisov pri odbere krvnej plazmy a len uviedol, že v odborovej norme Zmiešaná ľudská krvná plazma X. XXXXXX (MZ ČSR), JK 265 schválená 14. 6. 1977, nie je uvedené či odsávanie plazmy sa má robiť jednou alebo viacerými odsávacími súpravami, keď konkrétny pracovný postup si stanovovalo každé pracovisko osobitne. Postup lége artis potvrdili aj svedecké výpovede pracovníkov právneho predchodcu žalovaného Z.. G. M. /č. I. 45 spisu/, M.. Z.. B. K./č. I. 46 spisu/, Z.. M. L. / č. I. 50, 122 spisu/, S.. Z.. Z. D. /č. I. 76, 118 spisu/. Odvolací súd sa s poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, stotožňuje zo závermi súdu prvej inštancie, že plazmaferéza bola vykonaná v súlade s vtedajšími štandardmi, postupmi a usmerneniami, bez ohľadu nato, ako sa tieto postupy javia vo svetle súčasných medicínskych poznatkov. Listy a metodické usmernenia S.. Z.. D. M.. ktoré v konaní predložili žalobcovia, sú podľa názoru odvolacieho súdu právne irelevantné, nakoľko hodnotia ex post postup, ktorý prebehol v súlade s vtedajšími predpismi a až následne, keď sa vyskytol problém tieto predpisy sa začali prehodnocovať a boli prijaté metodické opatrenia a to v roku 1978 /Metodické opatrenie uverejnené v bode 6, vo Vestníku MZ SSR čiastka 16-17 z 15. 10. 1978/. Rovnako nie je možné dospieť k záveru o porušení prevenčnej povinnosti definovanej ustanovením §415 Občianskeho zákonníka právnym predchodcom žalovaného. Citované ustanovenie ukladá povinnosť každému postupovať vzhľadom na konkrétne okolnosti tak, aby nezapríčinil vznik škody, a jeho aplikácia prichádza od úvahy vtedy, ak neexistuje konkrétna právna úprava vzťahujúca sa na konanie, ktorého protiprávnosť sa posudzuje /pozri uznesenie NS ČR sp. zn. 25 Cdo 1427/2001/, čo ale nie je daný prípad, keď postup pri odbere krvnej plazmy bol upravený vyššie citovanými Smernicami MZ SSR a preto neprichádza do úvahy použitie ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd ďalej má zato, že ak by sa teoreticky aj pripustilo určité porušenie právnych povinností právneho predchodcu žalovaného, ktoré ale v konaní preukázané nebolo, návrhu žalobcu 1./ by nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že v konaní nebol preukázaný ďalší zákonný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu a to príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou na zdraví žalobcu 1./, keď nebol jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi darovaním krvnej plazmy v roku 1977 a vznikom chronickej hepatitídy typu C, ktorá mu bola potvrdená dňa 15. 04. 1992.

5.3. Z hľadiska naplnenia príčinnej súvislosti ako jedného z predpokladov zodpovednosti za škodu nestačí všeobecná úvaha o možných následkoch konania škodcu, či pripustenie možnosti vzniku škody v dôsledku jeho protiprávneho konania, ale príčinná súvislosť musí byť naisto daná. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak škoda na zdraví vznikne v dôsledku konkrétneho zavineného protiprávneho úkonu škodcu, teda ak je jeho konanie a škoda vo vzájomnom vzťahu príčiny a následku. Vzhľadom nato, že existencia príčinnej súvislosti sa nepredpokladá, musí byť bezpečne preukázaná, nestačí tú iba pravdepodobnosť a ako už bolo uvedené dôkazné bremeno je v tomto smere na strane žalobcov. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že táto príčinná súvislosť v konaní preukázaná nebola. Z vykonaného dokazovania nemožno vyvodit' jednoznačný záver, že žalobca 1./ sa infikoval vírusom chronickej hepatitídy typu C v roku 1977 pri odbere krvnej plazmy, keď podľa Znaleckého posudku F. U. V. S..A..Š. Č.. X/XXXX, ochorenie je známe od roku 1989, prenáša sa hlavne krvou medzi i. v narkomanmi, menej prípadov je po infúzii krvi, zriedkavo pohlavným stykom, úzkym kontaktom v rodinách z matky na dieťa, keď ani pri tejto infekcii sa vo viac ako 40 % nedarí zistiť akým spôsobom sa infekcia preniesla. Z kontrolného Znaleckého posudku Z. fakultnej nemocnice č. XX/XXXX vyplýva, že hepatitída C sa prenáša parenterálne - krvou, zdravotníckymi výkonmi pri nedostatočnej sterilizácii a dezinfekcii nástrojov, ale je možný aj prenos úzkym kontaktom v rodine, či pohlavným styku, keď v mnohých prípadoch sa u anti-HCV pozitívnych osôb nezistí cesta prenosu infekcie a vzhľadom k tomu, nie je možné príčinnú súvislosť vzniku ochorenia žalobcu 1./ s jeho pôsobením darcu krvi a krvnej plazmy na Klinike hematológie a transfuziológie v Bratislave v rokoch 1972-1992 ani jednoznačne potvrdiť ani jednoznačne vylúčiť. K rovnakým záverom dospeli aj znalecká organizácia Inštitút forezných medicínskych expertíz, s. r. o. vo svojom Znaleckom posudku č. XXX/XXXX, resp. Z.. P. C. zodpovedný za vypracovanie znaleckého posudku /č. I. 680 spisu/ a svedok Z.. R. F. , špecialita na hematológiu a transfuziológiu /č. I. 65 spisu/. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že ani jeden zo znaleckých posudkov, svedkovia nevedeli jednoznačne ustáliť príčinnú súvislosť medzi nakazením žalobcu 1/ hepatitídou typu C a odberom krvnej plazmy v rokoch 1972-1977, znalecké posudky, svedkovia hovoria o určitej rôznej miere pravdepodobnosti, avšak príčinnú súvislosť jednoznačne nepotvrdzujú, uvádzajú aj iné cesty /možnosti/ nákazy hepatitídou typu C po roku 1977 a dokonca uvádzajú, že v cca 40 % prípadoch nie je možné zistiť spôsob prenosu infekcie. Podľa týchto znaleckých posudkov a zdravotnej dokumentácie boli u žalobcu 1./ zvýšené hepatálne testy už v septembri roku 1976, keď v roku 1977 nebola žalobcovi zistená hepatitída typu C /táto vtedy ani nebol známa, nebolo ju možné diagnostikovať/, ale anikterická vírusová hepatitída, tzv. hepatitída non A non B, ale nie všetky hepatitídy typu non A non B diagnostikované pre objavením vírusu hepatitídy typu C môžu byť považované za hepatitídu typu C.

5.4. Za tejto dôkaznej situácie podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné urobiť jednoznačný záver o tom, že príčinou vzniku chronickej hepatitídy typu C u žalobcu 1./ bol odber krvnej plazmy vykonaný právnym predchodcom žalovaného v roku 1977. Iba pravdepodobnosť, resp. nemožnosť vylúčenia, že sa žalobca 1./ infikoval vírusom hepatitídy typu C práve pri odbere krvnej plazmy v roku 1977, pre tento záver nepostačuje. Vo vzťahu k nárokom žalobcov 2./, 3./ odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že ani v ich prípade neboli rovnako preukázané predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 421 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Postup právneho predchodcu žalovaného (Kliniky hematológie a transfuziológie M. NsP, II. Detskej kliniky NsP Staré mesto) pri transfúzii krvi žalobcov 2./, 3./ bol v súlade s príslušnými predpismi t. j. bol lége artis, čo vyplýva z vyššie citovaných znaleckých posudkov č. X/XXXX a č. XX/XXXX, z výsluchu svedkyne Z.. Z. D. ,vedúcej II. Detskej kliniky NsP Staré mesto(č. I. 185 spisu), z Vyjadrenia MZ SR, sekcia zdravotnej starostlivosti zo dňa 5. 10. 1995, keď Znalecká komisia MZ SR prešetrovala sťažnosť žalobcu 1./ Ak žalobcovia namietali porušenie povinností právneho predchodcu žalovaného, ktoré odvodzovali z vyjadrenia Štátneho zdravotného ústavu hl. mesta SR č. ŠZÚ/70-589-9513/98 zo dňa 01. 10. 1998, podľa ktorého Klinika hematológia a transfuziológie S.H. X, C., od roku 1992 doteraz nenahlásila prípad anti- HCV pozitivity žalobcu 1./, tak prípadne porušenie tejto povinnosti nemohlo spôsobiť samo o sebe poškodenie zdravia žalobcu 1./, resp. zdravia žalobcov 2./, 3./ ku ktorému malo dôjsť v roku 1977, resp. v 1986 a právny predchodca žalovaného mal porušiť svoje povinnosti až po roku 1992. Vykonaným dokazovaním ako to správne konštatoval aj súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia a to predovšetkým výsluchmi svedkov, Z.. M. L. (č. I. 50, 122 spisu), Z.. B.T. S. (č. I. 57 spisu), S.. Z.. Z. D. M.. (č. I. 76, 118 spisu), znaleckými dokazovaním, oboznámením sa zo zdravotnou dokumentáciou (lekárska správa zo dňa 5. 3. 1980 - poučený, že nie je vhodný na darovanie; lekárska správa zo dňa 30. 5. 1986 - poučený, že je možné darovanie na laboratórne účely; lekárska správa zo dňa 3. 6. 1986 potvrdená podpisom žalobcu 1./ - poučený o sangviteste, o očkovaní, o možnosti darovať krv na laboratórne účely) bolo preukázané, že žalobca 1./ bol oboznámený so svojím zdravotným stavom t. j., že je vylúčený z darcovstva. Ak žalobca 1./ tvrdil opak, tak uvedená skutočnosť, ostala len v rovine tvrdení bez splnenia si svojej dôkaznej povinnosti a uvedenú skutočnosť nespochybňuje ani jeho tvrdenie, že zdravotná dokumentácia, ktorá sa nachádza ako dôkaz v súdnom spise vykazuje známky manipulácie. Podľa svedkov Z.. G. M. (č. I. 45 spisu), M.. Z.- B. K. (č. I. 46 spisu) bola žalobcovi 1./ vydaná kompletná zdravotná dokumentácia, bol to on, kto vrátil len časť zdravotnej dokumentácie a to vo fotokópii ale skutočnosti o vedomosti zdravotného stavu vyplývajú zo zdravotnej dokumentácie, ktorá bola založená do spisu práve žalobcom 1./ Ak žalobca 1./ napriek svojej vedomosti o tom, že môže darovať krv a plazmu vzhľadom na svoj zdravotný stav len na laboratórne účely podpísal dňa 20. 8. 1986, t. j. po dvoch mesiacoch Prehlásenie o možnosti darovať krv, krvnú plazmu, krvné doštičky, kožu, kostnú dreň alebo obličku pre záchranu života a zdravia svojich detí a manželky a následne sa dňa 30. 9. 1986 aj napriek tejto skutočnosti rozhodol darovať krv svojim deťom žalobcom 2./, 3./, nemôže žalovaný niesť zodpovednosť za poškodenie zdravia žalobcov 2./, 3./ v zmysle všeobecných predpisov Občianskeho zákonníka, keďže zo strany právneho predchodcu žalovaného nedošlo k žiadnemu porušeniu povinností pri transfúzii krvi žalobcov 2./, 3./ a absentuje tu akákoľvek príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov 2./, 3./ a postupom právneho predchodcu žalovaného.

5.5. Odvolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým prvoinštančný súd návrh žalobcov na náhradu škody na zdraví zamietol, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil, keď v danom prípade neboli u žalobcov 1./, 2./, 3./ splnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 421 Občianskeho zákonníka.

6. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia (žalobcovia 1./,2./,3./) podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť. Ústavný súd SR Nálezom sp. zn. II. ÚS 716/2016-92 zo dňa 24.10.2017 rozhodol, že : 1. Základné právo A. N., Q. K. a G. K. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 81/2014 a jeho rozsudkom z 25. septembra 2014 porušené boli. 2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 81/2014 z 25. septembra 2014 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie. 3. A. N., Q. K. a G. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia spolu v sume 354,88 € (slovom tristopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov), ktorú im je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátskej kancelárie Čarnogurský ULC s. r. o., Tvarožkova 5, Bratislava.

6.1. V odôvodnení svojho Nálezu Ústavný súd SR okrem iného uviedol a to k námietke sťažovateľa 1./ týkajúcej sa posúdenia zodpovednosti právneho predchodcu žalovanej za škodu podľa § 238 Občianskeho zákonníka, že v súvislosti s označenou námietkou sťažovateľa 1./ sa ústavný súd zaoberal

predovšetkým tou jeho argumentáciou, podľa ktorej vo viacerých svojom povahou obdobných veciach rozhodli všeobecné súdy na všetkých stupňoch súdnej sústavy (vrátane krajského súdu) odlišne, než ako rozhodol v napadnutom rozsudku krajský súd. Pre účely náležitého posúdenia veci sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením sťažovateľom označených rozhodnutí okresného súdu v spojení s rozhodnutiami krajského súdu (rozsudok okresného súdu č. k. 22 Ct 5/2003-143 z 11. júla 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 312/08 z 22. októbra 2009, rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 C 53/1999 z 24. apríla 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 162/2010 z 25. augusta 2011). Z odôvodnenia týchto rozhodnutí vyplýva, že všeobecné súdy svoje rozhodnutia po skutkovej stránke odôvodnili tým, že žalobcovia boli ako darcovia krvi a krvnej plazmy pri jej odbere u právneho predchodcu žalovanej nakazení vírusovou hepatítidou typu C a takto zistený skutkový stav právne posúdili podľa § 238 Občianskeho zákonníka. Z predmetných rozsudkov všeobecných súdov, ako aj z označeného rozhodnutia bývalého Najvyššieho súdu ČSR nevyplýva a ústavný súd ani nezistil žiadnu relevantnú odlišnosť, ktorá by sama osebe akokoľvek odôvodňovala odlišný postup v označených veciach v porovnaní s vecou sťažovateľa 1./, pričom ani krajský súd v napadnutom rozsudku, ako ani v rámci svojho vyjadrenia k sťažnosti sťažovateľov takúto skutočnosť neuvádza. Tvrdenie krajského súdu, že závery sťažovateľom 1./ označených rozhodnutiach všeobecných súdov o tom, že „nie je možné automaticky vzťahovať aj A. N. na a jeho deti, keď nadovšetko vírus hepatitídy typu C bol objavený až v roku 1989“, nie sú dostatočnou argumentačnou reakciou na ním uvádzané tvrdenia, pretože táto je z pohľadu kľúčovej argumentácie sťažovateľa 1./ neúplná a čiastočne „mimobežná“.

6.1.1. V okolnostiach danej veci považuje ústavný súd za podstatnú skutočnosť to, že v čase rozhodovania krajského súdu vo veci sťažovateľov už existovali rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých tieto súdy zaujali k sťažovateľom 1./ nastolenej právnej otázke týkajúcej sa zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja [pôvodne regulovanej v § 238 Občianskeho zákonníka (aktuálne upravenej v § 421a Občianskeho zákonníka, pozn.)] na všetkých stupňoch súdnej sústavy zásadne odlišné stanoviská [napr. rozsudok okresného súdu sp. zn. 22 Ct 5/2003 z 11. júla 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 312/08 z 22. októbra 2009, rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 C 53/1999 z 24. apríla 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 162/2010 z 25. augusta 2011, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 346/2012 z 11. septembra 2013, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 159/2010 z 28. októbra 2011, porovnaj aj správu bývalého Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. Cpj 44/85 zo 4. augusta 1986 publikovanú pod č. X/XXXX v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk]. Súčasťou týchto rozhodnutí je právny názor, podľa ktorého použitie nesterilného nástroja zakladá objektívnu zodpovednosť zdravotníckeho zariadenia za škodu spôsobenú okolnosťami majúcimi pôvod v povahe prístroja alebo inej veci použitej pri plnení záväzku. Napriek tomu krajský súd na túto skutočnosť v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom nereagoval, t. j. existenciu diametrálne odlišných právnych názorov všeobecných súdov k zásadným otázkam, ktoré boli predmetom jeho rozhodovania, v zásade ignoroval. Aj keď výrok právoplatného rozsudku vrátane právneho názoru uvedeného v jeho odôvodnení je v súlade s § 228 ods. 1 Civilného sporového poriadku (pôvodne § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) záväzný pre strany sporu v konkrétnom prípade [iudex ius dicit inter partes (k tomu pozri napr. C., B.. Teória práva. Praha : B. Č., s. r. o., 2013. s. 60)], tak princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv, ktoré sú podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu, si v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci vyžadoval, aby sa so zásadnými argumentmi sťažovateľa 1./, z ktorých vyvodzoval objektívnu zodpovednosť právneho predchodcu žalovanej za škodu podľa § 238 Občianskeho zákonníka, krajský súd náležitým spôsobom vysporiadal.

6.1.2. Ústavný súd už v minulosti viackrát konštatoval, že neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty, ktorého komponentom je predvídateľnosť práva, ako aj legitímna predvídateľnosť postupu orgánov verejnej moci v súlade s právom a zákonom ustanovenými požiadavkami, ktorá v podmienkach materiálne chápaného demokratického právneho štátu vylučuje priestor pre prípadnú svojvôľu. Princíp právnej istoty spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu

o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Podľa názoru ústavného súdu za situácie, keď sa krajský súd odchýlil od právneho názoru vysloveného v inom jeho rozhodnutí týkajúcom sa analogického prípadu [v súvislosti s otázkou právneho posúdenia zodpovednosti za škodu podľa § 238 Občianskeho zákonníka (aktuálne § 421a Občianskeho zákonníka)], bolo jeho povinnosťou minimálne poukázať na už existujúce rozhodnutia v identických právnych veciach, ktoré vychádzajú z odlišných právnych názorov, a na tomto základe náležite zdôvodniť, prečo sa od nich v teraz riešenej právnej veci odkláňa. Ak tak krajský súd v danom prípade neurobil, tak tým vážne spochybnil princíp právnej istoty ako jeden z princípov právneho štátu, ktorý sú pri svojej rozhodovacej činnosti povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci (mutatis mutandis IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 75/09). To zakladá arbitrárnosť jeho rozsudku.

6.1.3. Ústavný súd v okolnostiach danej veci netvrdí, že práve ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu je po právnej strane nesprávne, keďže takáto úloha mu z jeho postavenia vo vzťahu k všeobecným súdom nevyplýva, avšak krajský súd pri právnom posudzovaní otázky zodpovednosti žalovanej podľa § 238 Občianskeho zákonníka nenaplnil požiadavku predvídateľnosti práva a právnej istoty, a pokiaľ sa bude chcieť odchýliť od sťažovateľom 1./ označenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, musí tento odchýlny postup náležite zdôvodniť. Ako už bolo uvedené, krajský súd rozhodol v úplne totožnej veci (so zhodným skutkovým stavom veci, avšak s inými účastníkmi konania) odlišným spôsobom. S ohľadom na už uvedené preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa 1./ na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

6.2. K námietke sťažovateľa 1./ týkajúcej sa posúdenia zodpovednosti právneho predchodcu žalovanej za škodu podľa § 421 Občianskeho zákonníka uviedol, že ťažiskovým argumentom, na ktorom je založená predmetná námietka sťažovateľa 1./, je skutočnosť, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou, v rámci ktorej polemizoval s názorom okresného súdu o zavinenom protiprávnom postupe právneho predchodcu žalovanej, ktorého sa mal dopustiť v súvislosti s odberom jeho krvnej plazmy v rozhodujúcom období, a tým aj naplnení predpokladov jeho zodpovednosti za škodu podľa § 421 Občianskeho zákonníka. Krajský súd svoje rozhodnutie síce odôvodnil s poukazom na skutkové závery vyplývajúce z rozsudku okresného súdu, ale z jeho obsahu nie je zrejmé, ako reagoval na kľúčové námietky sťažovateľa 1./ týkajúce sa povinnosti zdravotníckeho zariadenia zachovávať vysokú mieru sterility odbernej súpravy pri odbere krvi a krvnej plazmy, požiadavku, ktorá podľa názoru sťažovateľa 1./ vyplýva priamo z právnej úpravy a na ktorú v odvolacom konaní aj poukázal (zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení neskorších predpisov a iné), resp. zo všeobecnej „prevenčnej“ povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka.

6.2.1. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že právo na spravodlivé súdne konanie zahŕňa aj právo na určitú kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia. To však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (m. m. Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Obdobne ESLP v rozsudku Ruiz Torija v. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci. V súlade s uvedeným je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).

6.2.2. Z napadnutého rozsudku krajského súdu však nevyplýva, ako sa s touto časťou argumentácie sťažovateľa 1./ vysporiadal po právnej stránke a túto ponechal bez primeranej reakcie. Nad rámec už uvedeného ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak je určité konanie spojené s istou mierou rizika (napr. poskytovanie zdravotníckej starostlivosti), ktoré je zároveň konajúcou osobou predvídateľné a ovládateľné je takýto subjekt potom povinný vykonať aj všetky tie opatrenia, ktoré sú z pohľadu rozumne uvažujúcej a primerane obozretnej a informovanej osoby potrebné na jeho odvrátenie alebo zmiernenie. V prípade, ak sa následne takéto riziko materializuje, potom možno zmysluplne predpokladať, že všetky opatrenia potrebné na jeho odvrátenie alebo zmiernenie vykonané neboli (porovnaj napr. BGE 120 II 248, s. 249 - 251, rozhodnutie Spolkového súdu Švajčiarska z 29. 7. 1994). V okolnostiach danej veci to potom znamená, že ak všeobecné súdy dospejú k záveru o tom, že v rozhodujúcom období úroveň medicínskeho poznania predpokladala prenos vírusových ochorení pri použití jednej odberovej sústavy od viacerých darcov teda nedodržaní zásad prísnej asepsy a zároveň nevykonala všetky tie opatrenia, ktoré sú nevyhnutne potrebné na zabezpečenie sterilného prostredia pri odbere krvnej plazmy, tak je nutné prijať taký záver, že zároveň neboli dodržané podmienky riadneho poskytovania zdravotnej starostlivosti. S ohľadom na už uvedené ústavný súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa 1./ na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

6.3. K námietke sťažovateľa 1./ týkajúcej sa posúdenia miery dôkazu o príčinnej súvislosti medzi darovaním krvnej plazmy v rozhodujúcom období a poškodením jeho zdravia, keď podstatou argumentácie je jeho nesúhlas s vysokým stupňom dôkazného štandardu, a to jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti medzi darovaním krvnej plazmy u právneho predchodcu žalovanej v rozhodujúcom období a poškodením jeho zdravia tým, že došlo k biologickému prenosu vírusovej hepatitídy typu C ústavný súd v prvom rade uvádza, že príčinná súvislosť predstavuje základný konštrukčný prvok zodpovednostnej skutkovej podstaty, na ktorom je vybudovaný systém súkromnoprávnej zodpovednosti za škodu, a ktorej preukázanie v súdnom konaní je jedným z predpokladov úspešného uplatňovania zodpovednostných nárokov žalobcu proti žalovanému. Skutočnosť, že dotknutá hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna úprava normatívne nevymedzuje pojem, podstatu, ako aj rozhodujúcu mieru dôkazu o existencii príčinnej súvislosti medzi príčinou a jej následkom, tak hľadanie odpovedí na tieto otázky je primárne úlohou aplikácie práva prejavujúcej sa v rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci. Určenie príčinnej súvislosti tak nielen z tohto hľadiska predstavuje v procese dokazovania pomerne náročnú úlohu, ktorá z pohľadu základnej procesnej konštrukcie, na ktorej je vybudovaný systém sporového konania, zaťažuje žalobcu.

6.3.1. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že príčinnú súvislosť medzi skúmanými javmi, z ktorých jeden jav (príčina) vyvoláva ten druhý (následok), možno z procesného hľadiska považovať za preukázanú vtedy, ak je kauzálna väzba medzi nimi jednoznačne preukázaná, pričom iba pravdepodobnosť o jej existencii nestačí. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že z hľadiska dokazovania v súdnom konaní je určenie miery procesnoprávneho poznania rozhodujúcich skutočností stupňom absolútnej istoty pomerne náročnou úlohou, pretože optikou procesného práva je každý dôkaz o tvrdenej skutočnosti v zásade len dôkazom jej pravdepodobnosti. Z povahy problémov súvisiacich so zmyslovým spoznávaním minulých javov nie je spravidla nikdy možné stopercentne potvrdiť existenciu alebo priebeh určitého skutkového deja, ktorý sa už odohral, a preto určitá miera neistoty bude skoro vždy v priebehu jeho dokazovania prítomná. Z uvedeného potom a contrario vyplýva, že absolútna istota nepripúšťajúca žiadne ani teoretické pochybnosti o inom priebehu udalostí nemôže byť v zásade ako miera dôkazu požadovaná, ak takáto požiadavka zároveň stavia stranu zaťažujúcu dôkazným bremenom do objektívne neprekonateľných dôkazných problémov. Uvedené platí o to viac, že kauzalita medzi skúmanými javmi určitého skutkového deja predstavuje taký jeho prvok, ktorý v zásade nie je ani zmyslovo ani bezprostredne a objektívne pozorovateľný, a preto jeho prítomnosť možno spravidla predpokladať iba na základe určitého kvantitatívneho stupňa pravdepodobnosti, a to obvykle na základe predchádzajúcich skúseností založených na ustálenom priebehu rozhodujúcich dejov. V tejto súvislosti je potrebné ďalej uviesť, že problematika spoznávaní minulých javov, najmä príčinnej súvislosti, sa prenáša do procesnej roviny najmä v tom, že základným východiskom pri uvažovaní o rozložení dôkazného bremena medzi strany sporu je pravidlo, podľa ktorého ten, kto tvrdí, ten aj dokazuje (affirmanti incumbit probatio), čo v sporovom súdnom konaní, pokiaľ ide o otázku preukázania príčinnej súvislosti, zaťažuje žalobcu. Ako správne B.. Y. uvádza, v skutkovo a právne zložitých sporoch je tento základný sylogizmus spravidla nepostačujúci aj preto, že spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov vyžaduje, aby bola zohľadnená skutočnosť, že mnohokrát nie je v možnostiach strany, ktorá určitú skutočnosť tvrdí, tiež svoje tvrdenia dokázať (porovnaj prof. A.. B. Y., L..., a kolektív. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Praha : Linde, 2011. s. 252).

6.3.2. Jednou z oblastí, kde tieto problémy vystupujú zvlášť do popredia, sú tzv. medicínskoprávne spory, ktoré sú charakteristické svojou skutkovou zložitosťou prejavujúcou sa predovšetkým súbehom viacerých príčin spôsobilých privodiť daný následok alebo výrazným časovým obdobím medzi príčinou a následkom, čo významne sťažuje dôkaznú situáciu, prípadne tým, že úroveň aktuálneho stavu poznania v danom čase neumožňuje spoľahlivo objasniť tvrdený kauzálny priebeh, nedokonalosťou postupov pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti alebo samotnou povahou biologických procesov (porovnaj napr. M., B. - M., R.. E. v civilním právu se zameraním na medicínskoprávní spory. Praha : Ústav štátu a práva AV CR, 2016. s. 180). Charakteristickou črtou týchto vzťahov, ktorá v priebehu súdneho konania mnohokrát zohráva rozhodujúcu úlohu, je aj to, že medzi úrovňou poznania zdravotníckeho zariadenia a pacientom je výrazná informačná asymetria v neprospech pacienta. Práve informačná nerovnomernosť medzi úrovňou poznania zdravotníckeho zariadenia na jednej strane a jeho pacientom na strane druhej a s tým spojená odborná znalosť zdravotníckeho zariadenia a spôsobilosť vnímať udalosti spojené s poskytovaním zdravotníckych služieb lepšie alebo o ich priebehu zistiť viac a tiež jeho spôsobilosť preventívne alebo následne zabezpečiť o tom dôkazné prostriedky sú tými okolnosťami, ktoré ho stavajú do výhodnejšieho procesného postavenia v prípade sporu vo vzťahu k pacientovi, ktorý takéto možnosti spravidla nemá. V prípade, ak má za takejto situácie poškodený pacient, ako slabšia strana v priebehu súdneho konania dokázať príčinnú súvislosť medzi určitými právne relevantnými javmi, má v priebehu dokazovania pred sebou pomerne náročnú úlohu, ktorá hraničí v mnohých prípadoch s jej faktickou realizovateľnosťou. Práve objektívne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti, ako aj slabšie postavenie poškodeného pacienta sú tými skutočnosťami, ktoré v rámci štandardného dôkazného sylogizmu vedú v mnohých prípadoch k nespravodlivým výsledkom, pretože neadekvátna náročnosť unesenia dôkazného bremena o príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody zo strany pacienta je v prípade uplatňovania zásady „všetko alebo nič“ aj spravidla príčinou jeho neúspechu v spore. Takéto riešenie sa javí byť nespravodlivé najmä v prípadoch, keď pre pravdivosť skutkových tvrdení žalobcu hovorí vysoká miera ich pravdepodobnosti. Uvedené tézy je potrebné úzko vnímať aj z pohľadu ústredných funkcií zodpovednosti sa škodu, ktorou je funkcia preventívna a reparačná. Z pohľadu naplnenia týchto funkcií zodpovednostného práva požiadavka stopercentnej miery dôkazu pre účely unesenia dôkazného bremena poškodenému ukladá, aby pod procesnou sankciou neúspechu v spore tvrdil a preukázal kauzalitu s absolútnou istotou, čo je vzhľadom na už uvedené cieľ, ktorý je nereálny a v zásade objektívne nesplniteľný. Dôsledkom takto chápanej a aplikovanej miery dôkazu o tvrdenej kauzalite je potom situácia, ktorá bráni aj realizácii hmotného práva tým, že na jednej strane žalovanému poskytuje neadekvátnu výhodu v súdnom konaní a na strane druhej neodôvodnene poškodzuje žalobcu, čo je zároveň v rozpore aj s princípmi procesného práva. V medicínskoprávných sporoch nie je v mnohých prípadoch z už uvedených dôvodov možné jednoznačne určiť skutočnú príčinu vzniku škodlivého následku, ale túto možno stanoviť len s určitou mierou jej pravdepodobnosti. V týchto prípadoch je nutné vziať do úvahy aj ďalšie prvky, na ktorých je vybudovaný systém zodpovednostného práva, a zohľadniť ich v kontexte objektívnej kauzálnej neistoty a vzájomnom nerovnocennom postavení tak, aby výsledok zodpovedal princípom, na ktorých je zodpovednosť za ujmu/škodu postavená. V tejto situácii ide v zásade o vyvažovanie dvoch proti sebe stojacich záujmov, a to práva poškodeného na jeho odškodnenie a na druhej strane záujem na tom, aby povinnosť na náhradu škody zaťažovala iba toho, kto škodu skutočne spôsobil alebo ju mohol svojím konaním odvrátiť. Neistota vo vzťahu k príčinnej súvislosti musí byť preto spravodlivo rozdelená, pričom, ako uvádza U.. Š., požiadavka spravodlivého vyváženia faktickej nerovnosti sporových strán je v zásade naplnená v prípade, ak je v pochybnostiach rozhodnuté v prospech toho, komu vznikla ujma (porovnaj M.. U. Š.. Dúkazní bremeno v civilním soudním sporu, Praha, 1931. s. 114).

6.3.3. Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že požiadavka jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti bez možnosti pripustenia určitej rozumnej miery neistoty osobitne v sporoch, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je v štandardnom type dôkazného sylogizmu neprimeraná, pretože narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nereflektuje objektívne limity súvisiace s následným poznávaním minulých javov, zvlášť príčinnej súvislosti, a proporcionálne nevyvažuje vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, v ktorom má z už uvedených dôvodov „navrch“ zdravotnícke zariadenie, keďže na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladie neúmerne nároky, čím mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje dosiahnutie ich uspokojenia, v dôsledku čoho porušuje aj jeden z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je rovnosť jeho strán. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane konštatuje, že zásada rovnosti účastníkov konania je súčasťou práva na spravodlivé konanie. Pod pojmom rovnosti účastníkov konania je potrebné rozumieť rovnosť ich príležitostí. To znamená, že každej procesnej strane by mala byť daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju

nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej protistrana. Podľa ESLP sa rovnosťou zbraní rozumie požiadavka, aby každá zo strán konania mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku vzhľadom na protistranu podstatným spôsobom neznevýhodňujú. Cieľom zásady rovnosti zbraní je dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Pod takto definovanú rovnosť strán spadá nielen realizácia ich oprávnení, ale aj otázky dôkazného bremena. V ústavnoprávnej rovine potom platí, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je aj zásada rovnosti zbraní, čo v civilnom súdnom konaní zahŕňa tiež rovnosť dôkazných bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané, pretože v opačnom prípade nemožno konanie ako celok považovať za spravodlivé. Obdobne aj ESLP v rozsudku č. XXXXX/XX vydanom vo veci Z. B t. proti Maďarsku z 1. 2. 2011 dospel k záveru, že uloženie nesplniteľného dôkazného bremena na jednu stranu civilného sporu je porušením zásady rovnosti zbraní. Právo na rovnosť účastníkov konania teda vyžaduje, aby dôkazné bremeno kladené na jedného účastníka konania nebolo neprimerané, čo vychádza zo všeobecnej požiadavky na dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Z uvedeného možno urobiť záver, podľa ktorého ak je miera procesnoprávneho poznania vyžadovaná na preukázanie príčinnej súvislosti medzi právne relevantnými javmi zo strany žalobcu ako slabšej strany sporu zjavne neprimerane vysoká a nezohľadňujúca faktickú nerovnosť strán sporu, tak v dôsledku toho je aj dôkazné bremeno kladené na túto stranu zjavne neprimerané, čo potom vylučuje aj akúkoľvek zmysluplnú úvahu o možnosti jeho „unesenia“, čím dochádza k porušeniu práva na rovnosť strán ako jedného z komponentov práva na spravodlivé súdne konanie. S ohľadom na už uvedené ústavný súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa v 1. rade na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

6.3.4. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní posúdiť mieru pravdepodobnosti prenosu tohto vírusového ochorenia na sťažovateľa 1./, a to metódou vylúčenia menej pravdepodobných variant a určenie varianty najpravdepodobnejšej, stanovenej kritériom nezainteresovanej racionálne uvažujúcej osoby pri zohľadnení obvyklého chodu vecí v čase, keď došlo k prenosu vírusového ochorenia na sťažovateľa 1. / (tzv. dôkaz primá facie) tak aby o pravdivosti takto stanoveného skutkového deja neboli rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti priebehu rozhodujúcich skutočností nebude možné teoreticky úplne vylúčiť. Vzhľadom k tomu, že otázka rozloženia dôkazného bremena ohľadom príčinnej súvislosti nie je právnymi predpismi striktno vymedzená, nič nebráni tomu, aby slabšie postavenie sťažovateľov bolo v okolnostiach danej veci kompenzované modifikáciou základnej konštrukcie bremena tvrdenia alebo dôkazného bremena, a to napríklad jeho sekundárnym prenesením na žalovaného, teda odklonom od štandardného konceptu preukazovania príčinnej súvislosti, ak si takýto prístup bude vyžadovať spravodlivé posúdenie okolností danej veci.

6.3.5. Nad rámec už uvedeného považuje ústavný súd za potrebné ďalej uviesť, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí svoj záver o jednoznačnom nepreukázaní príčinnej súvislosti vzniku ochorenia sťažovateľa 1./ s jeho pôsobením ako darcu krvi a krvnej plazmy u právnej predchodkyne žalovanej v rokoch 1972 až 1992 založil aj na predpoklade možného prenosu vírusovej hepatitídy typu C aj iným spôsobom jej prenosu, a to napriek tomu, že takýto záver z dokazovania nevyplýval, a tiež z neho nevyplývalo, že by sťažovateľ 1. / patril medzi nejaké rizikové skupiny obyvateľstva, ktoré vzhľadom na rizikový charakter svojho správania sú vo zvýšenej miere ohrození možnosťou nákazy vírusovej hepatitídy typu C.

6.4. K námietke sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./ týkajúcej sa posúdenia vedomosti sťažovateľa 1./ o jeho zdravotnom stave, ktorú podstatu argumentácie tvorí námietka svojvoľného posúdenia krajského súdu náležitej informovanosti, a tým aj vedomosti sťažovateľa 1./ „o jeho diagnóze a s tým súvisiacej vedomosti o ochorení pri darovaní krvi novonarodeným sťažovateľom 2/ a 3/“, ako skutočnosti vylučujúcej zodpovednosť právneho predchodcu žalovanej za škodu na zdraví, ktorá im vznikla v súvislosti s podanou transfúziou krvi pochádzajúcej od sťažovateľa 1./ ústavný súd poukázal nato, že Krajský súd svoje zistenie o náležitom informovaní sťažovateľa 1./ o jeho zdravotnom stave v čase darovania krvi sťažovateľovi 2./ / a sťažovateľke 3./ po skutkovej stránke odôvodnil tým, že „výsluchmi svedkov, Z.. M. L...., Z.. B. S...., S.. Z.. Z. D., M...., znaleckými dokazovaním, oboznámením sa zo zdravotnou dokumentáciou (lekárska správa zo dňa 5. 3. 1980 - poučený, že nie je vhodný na darovanie; lekárska správa zo dňa 30. 5. 1986 - poučený, že je možné darovanie na laboratórne účely; lekárska správa zo dňa 3. 6. 1986 potvrdená podpisom žalobca ./ - poučený o sangviteste, o očkovaní, o možnosti darovať krv na laboratórne účely) bolo preukázané, že žalobca 1./ bol oboznámený so svojím zdravotným stavom t. j., že je vylúčený z darcovstva“. Ako už ústavný súd uviedol, súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a

skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

6.4.1. Z napadnutého rozsudku krajského súdu síce vyplýva, že sa zaoberal otázkou možnej vedomosti sťažovateľa 1./ o jeho prípadnej nespôsobilosti darovať krv na liečebné účely, avšak z obsahu jeho odôvodnenia nemožno identifikovať proces hodnotenia tej časti argumentácie sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./, v rámci ktorej poukazovali na protichodné záznamy vyplývajúce zo zdravotnej dokumentácie sťažovateľa 1./ a dôvodne spochybňujúce interpretačnú alternatívu o vedomosti sťažovateľa 1./ o svojom zdravotnom stave, ktorú bez primeranej reakcie na túto argumentáciu sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./ prijal krajský súd. V súvislosti s vedením zdravotnej dokumentácie a jej možnými interpretačnými variantmi týkajúcimi sa jej obsahu považuje ústavný súd nad rámec uvedeného za potrebné uviesť, že nedostatky v jej evidencii, prípadne jej možné rozdielne interpretačné varianty o jej obsahu nemôžu ísť na ťarchu pacienta, pretože je to práve príslušné zdravotnícke zariadenie, ktoré je povinné pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (vedenie zdravotníckej dokumentácie pacienta nevynímajúc) postupovať s odbornou starostlivosťou. Vychádzajúc zo svojich zistení ústavný súd zastáva názor, že závery, ku ktorým krajský súd dospel vo vzťahu k vyriešeniu základnej otázky - či bol sťažovateľ 1./ primeraným spôsobom informovaný o svojom zdravotnom stave a následkoch, ktoré mu z tejto situácie do budúcnosti vyplývali, nemožno považovať za jasné, zrozumiteľné a presvedčivo vyargumentované, keďže nedáva v zásade žiadne konkrétne odpovede na podstatné argumenty sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./ Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./ na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

6.5. K námietke sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./ týkajúcej sa posúdenia lege artis postupu právneho predchodcu žalovanej pri podaní transfúzie krvi, ktorí v súvislosti s uvedenou námietkou tvrdia, že krajský súd nereagoval primeraným spôsobom na ich tvrdenie, že im podaná krv od sťažovateľa 1. / bola dodaná „z KHTK a na novorodeneckom oddelení v NsP Staré mesto krvné konzervy prevzali z KHTK sérologicky vyšetrené s podkladmi o možnosti ich použitia, lekári na KHTK museli mať po oboznámení sa s krvnou konzervou č. XXXX s menom sťažovateľa 1/ vedomosť, že sa v nej nachádza krv sťažovateľa 1/. Predmetná konzerva mala byť vyradená... Z uvedených zistení jasne vyplýva, že... lekári z KHTK nezachytením krvnej konzervy sťažovateľa 1/ sú priamo zodpovední za nakazenie sťažovateľov 2/ a 3/ vírusovou hepatitídou C v roku 1986...“. Krajský súd na túto ich argumentáciu reagoval iba tým, že „postup právneho predchodcu žalovaného (Kliniky hematológie a transfuziológie M. NsP, II. Detskej kliniky NsP Staré mesto) pri transfúzii krvi žalobcov 2./, 3./ bol v súlade s príslušnými predpismi t. j. bol lege artis, čo vyplýva z vyššie citovaných znaleckých posudkov č. 4/2002 a č. 16/2004, z výsluchu svedkyne Z.. Z. D., vedúcej II. Detskej kliniky NsP Staré mesto (č. I. 185 spisu), z Vyjadrenia MZ SR, sekcia zdravotnej starostlivosti zo dňa 5. 10. 1995, keď Znalecká komisia MZ SR prešetrovala sťažnosť žalobcu 1./ Ak žalobcovia namietali porušenie povinností právneho predchodcu žalovaného, ktoré odvodzovali z vyjadrenia Štátneho zdravotného ústavu hl. mesta SR č. K.-XXX-XXXX/XX zo dňa 01. 10. 1998 podľa ktorého Klinika hematológia a transfuziológie, Partizánska 4, Bratislava od roku 1992 doteraz nenahlásila prípad anti-HCV pozitivity žalobcu 1./, tak prípadne porušenie tejto povinnosti nemohlo spôsobiť samo o sebe poškodenie zdravia žalobcu 1./, resp. zdravia žalobcov 2./, 3./ ku ktorému malo dôjsť v roku 1977, resp. v 1986 a právny predchodca žalovaného mal porušiť svoje povinnosti až po roku 1992.“

6.5.1. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia ani v tejto časti nepostupoval v súlade s už uvedenými požiadavkami vyplývajúcimi aj z relevantnej judikatúry ESLP (ktorú si vo svojej judikatúre osvojil aj ústavný súd, pozn.), ktorou je pri svojom rozhodovaní tiež nespochybniteľne viazaný. Tento svoj názor zakladá ústavný súd predovšetkým na tom, že príslušná časť odôvodnenia napadnutého rozsudku vôbec nereaguje na sťažovateľom 2./ a sťažovateľkou 3./ predostretú argumentáciu o porušení povinnosti právneho predchodcu žalovanej identifikovať a zachytiť krvnú konzervu s biologickým materiálom sťažovateľa 1./ S poukazom na svoju doterajšiu judikatúru, ako aj judikatúru ESLP ústavný súd prisvedčuje názoru sťažovateľa 2./ a sťažovateľky 3./, že krajský súd námietky „v odvolacom konaní žiadnym spôsobom nevzal do úvahy a v nadväznosti na okolnosti skutkového stavu ich žiadnym spôsobom právne nevyhodnotil, čím porušil ústavné právo na súdnu ochranu garantovanú čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“. Takéto odôvodnenie výroku napadnutého rozsudku krajského súdu vo vzťahu k meritómemu zisteniu považuje ústavný súd za nedostatočné, a preto vyznievajúce ako nepresvedčivé, čo je dostatočným argumentom na vyslovenie jeho arbitrážnosti a dôvodom vyslovenia porušenia práv sťažovateľa 2. a sťažovateľky 3./ aj v tejto časti. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je podľa názoru ústavného súdu zo všetkých uvedených dôvodov

za hranicou ústavnej udržateľnosti. Sumarizácia nedostatkov vo vzťahu k záveru, ku ktorému krajský súd v napadnutom rozsudku dospel, spôsobuje, že tento záver vyznieva nepresvedčivo a na ujmu sťažovateľov. Tým došlo, podľa názoru ústavného súdu zo strany krajského súdu k porušeniu ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

7. Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok platného a účinného od 1.7.2016 / ďalej len „C.s.p.“/ ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Po zrušení veci Ústavným súdom odvolací súd poukazom na vyššie uvedené ustanovenie C.s.p. preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v zmysle v zmysle § 389 ods. 1 písm. b),c) C.s.p. zrušiť, keďže postupom prvoinštančného súdu bolo porušené právo žalobcu na spravodlivý súdny proces a súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhnuté dôkazy a doplnenie dokazovania nie je účelné odvolacím súdom.

9. V zmysle § 193 C.s.p. súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

10. V zmysle § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde, ak Ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný názorom Ústavného súdu.

11. V rámci doktríny záväznosti rozhodnutí ústavného súdu je potrebné rozlišovať kasačnú záväznosť a precedenčnú záväznosť. V posudzovanej veci má rozhodnutie ústavného súdu kasačnú záväznosť (záväznosť nálezu v konkrétnej veci) vyplývajúcu z vyššie citovaných právnych predpisov, pretože ústava výslovne nerieši záväznosť rozhodnutí ústavného súdu vydaných podľa čl. 127 ústavy. Vzhľadom k tomu sú všeobecné súdy vrátane najvyššieho súdu povinné túto kasačnú záväznosť, ktorá je vystavená prísnejším požiadavkám ako záväznosť precedenčná (všeobecná; v podobných veciach) premietnuť (a rešpektovať) vo svojich rozhodnutiach (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 119/2018).

12. Odvolací súd vo svojom rozsudku zo 25.septembra 2014 č.k. 9 Co 81/2014-795 vyslovil záver o nedôvodnosti žaloby z dôvodu absencie predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, avšak vzhľadom na kasačnú záväznosť nálezu ústavného súdu z 24. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 716/2016-92 a právne závery v ňom vyslovené, neostávalo odvolaciemu súdu nič iné, ako napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súd prvej inštancie v zmysle § 391 ods. 1 C.s.p. na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Odvolací súd poukazuje na to, že svojím vyššie citovaným rozsudkom zo č.k. 9 Co 81/2014-795, ktorý bol Ústavným súdom SR vyššie citovaným nálezom zrušený, potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcov ktorým sa domáhali náhrady škody na zdraví (žalobca 1./ škody vo výške 132.775,68 €, žalobca 2./, 3./ každý vo výške 165.969,59 €) spôsobenej pri poskytovaní zdravotníckych služieb, na tom základe, že žalobca 1./ v období od roku 1972 až do roku 1992 bol evidovaný ako darca krvi a krvnej plazmy na Klinike hematológie a transfuziológie v Bratislave na S. X, ktorá je klinikou Fakultnej nemocnice v Bratislave a počas darcovstva bol nainfikovaný vírusovou hepatítidou "C" a žalobcovia 2./, 3./ na tom základe, že dňa 2.10.1986 na novorodeneckom oddelení II. Detskej kliniky Nemocnice s poliklinikou Staré Mesto im bola bez predchádzajúceho vyšetrenia na prítomnosť infekčného agens podaná transfúzia krvi žalobcu 1./, v dôsledku čoho boli nainfikovaní vírusom hepatitídy "C". V danom prípade teda odvolací súd dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvej inštancie a len bližšie a podrobnejšie v odôvodnil vo svojom

rozhodnutí prečo považuje žalobu za nedôvodnú a detailnejšie sa zaoberal námietkami žalobcov ktoré boli súčasťou odvolania, ale ktoré žalobcovia namietali už v konaní pred súdom prvej inštancie vo svojom Vyjadrení k doterajšiemu priebehu konania zo dňa 7.9.2009 (pozri č.l. 454 - 488, 493 spisu), Vyjadrení k podaniu žalovaného zo dňa 31.10.2013 (pozri č.l. 694 - 716 spisu).

14. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že dôvody, ktoré viedli Ústavný súd SR k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu a ktoré mali za následok, že bolo porušené právo žalobcov na spravodlivé súdne konanie a spravodlivý súdny proces (pozri odsek 6. - 6.5.1.) sú dôvodmi aj pre zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

14.1. V čase odvolacieho súdu ale aj v čase rozhodovania súdu prvej inštancie existovali rozhodnutia všeobecných súdov (pozri č.l.462-481, 493, 741, 752 spisu), v ktorých tieto súdy zaujali k právnej otázke týkajúcej sa zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja (pôvodne regulovanej v § 238 Občianskeho zákonníka, aktuálne upravenej v § 421a Občianskeho zákonníka) na všetkých stupňoch súdnej sústavy zásadne odlišné stanoviská [napr. rozsudok okresného súdu sp. zn. 22 Ct 5/2003 z 11. júla 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 312/08 z 22. októbra 2009, rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 C 53/1999 z 24. apríla 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 162/2010 z 25. augusta 2011, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 346/2012 z 11. septembra 2013, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 159/2010 z 28. októbra 2011, porovnaj aj správu bývalého Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. Cpj 44/85 zo 4. augusta 1986 publikovanú pod č. 2/1987 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovisk. Súčasťou týchto rozhodnutí je právny názor, podľa ktorého použitie nesterilného nástroja zakladá objektívnu zodpovednosť zdravotníckeho zariadenia za škodu spôsobenú okolnosťami majúcimi pôvod v povahe prístroja alebo inej veci použitej pri plnení záväzku. Vzhľadom na tieto závery Ústavného súdu bude preto povinnosťou súdu prvej inštancie ak zotrvá na svojom právnom názore, že v prejednávanej veci nemôže ísť o zodpovednosť podľa § 238 Občianskeho zákonníka náležite vysvetliť a zdôvodniť, prečo sa odchytil od právneho názoru vysloveného v iných vyššie citovaných rozhodnutiach súdov.

14.2. Odvolací súd vzhľadom na Nález ÚS SR zastáva názor, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s argumentáciou žalobcov (pozri č.l. 694 spisu) o zavinenom protiprávnom postupe právneho predchodcu žalovanej, ktorého sa mal dopustiť v súvislosti s odberom jeho krvnej plazmy v rozhodujúcom období, a tým aj naplnení predpokladov jeho zodpovednosti za škodu podľa § 421 Občianskeho zákonníka a námietkami žalobcov týkajúcich sa povinnosti zdravotníckeho zariadenia zachovávať vysokú mieru sterility odbernej súpravy pri odbere krvi a krvnej plazmy, požiadavka ktorá podľa žalobcov vyplýva priamo z právnej úpravy a na ktorú v odvolacom konaní aj poukázal (zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení neskorších predpisov a iné), resp. zo všeobecnej „prevenčnej“ povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka. ÚS SR vo svojom Náleze vyslovil právny názor, že v prípade, ak je určité konanie spojené s istou mierou rizika (napr. poskytovanie zdravotníckej starostlivosti), ktoré je zároveň konajúcou osobou predvídateľné a ovládateľné je takýto subjekt potom povinný vykonať aj všetky tie opatrenia, ktoré sú z pohľadu rozumne uvažujúcej a primerane obozretnej a informovanej osoby potrebné na jeho odvrátenie alebo zmiernenie. V prípade, ak sa následne takéto riziko materializuje, potom možno zmysluplne predpokladať, že všetky opatrenia potrebné na jeho odvrátenie alebo zmiernenie vykonané neboli (porovnaj napr. BGE 120 II 248, s. 249 - 251, rozhodnutie Spolkového súdu Švajčiarska z 29. 7. 1994). V okolnostiach danej veci to potom znamená, že ak súd prvej inštancie dospeje k záveru o tom, že v rozhodujúcom období úroveň medicínskeho poznania predpokladala prenos vírusových ochorení pri použití jednej odberovej sústavy od viacerých darcov teda nedodržaní zásad prísnej asepsy a zároveň nevykonala všetky tie opatrenia, ktoré sú nevyhnutne potrebné na zabezpečenie sterilného prostredia pri odbere krvnej plazmy, tak je nutné prijať taký záver, že zároveň neboli dodržané podmienky riadneho poskytovania zdravotnej starostlivosti.

14.3. K záveru súdu prvej inštancie, že v danom prípade nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi darcovstvom plazmy a súčasnými zdravotnými problémami žalobcu 1./, nakoľko nemožno vylúčiť iné formy nákazy hepatítidou typu C, ktorá sa podľa znaleckých posudkov prenáša aj inak (lekárske zákroky, sexuálnym stykom, neznámy prenos, a pod.) a k záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcu k otázke príčinnej súvislosti medzi tvrdenou udalosťou a vznikom škody odvolací súd poukazuje na závery ÚS SR ohľadne dôkaznej povinnosti tzv. medicínskoprávných sporoch (pozri odsek 6.3.). Bude preto úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní posúdiť mieru pravdepodobnosti prenosu tohto vírusového ochorenia na žalobcu 1./, a to metódou vylúčenia menej pravdepodobných

variant a určenie varianty najpravdepodobnejšej, stanovenej kritériom nezainteresovanej racionálne uvažujúcej osoby pri zohľadnení obvyklého chodu vecí v čase, keď došlo k prenosu vírusového ochorenia na žalobcu 1./ (tzv. dôkaz primá facie) tak aby o pravdivosti takto stanoveneho skutkového deja neboli rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti priebehu rozhodujúcich skutočností nebude možné teoreticky úplne vylúčiť. Vzhľadom k tomu, že otázka rozloženia dôkazného bremena ohľadom príčinnej súvislosti nie je právnymi predpismi striktno vymedzená, nič nebráni tomu, aby slabšie postavenie žalobcov bolo v okolnostiach danej veci kompenzované modifikáciou základnej konštrukcie bremena tvrdenia alebo dôkazného bremena, a to napríklad jeho sekundárnym prenesením na žalovaného, teda odklonom od štandardného konceptu preukazovania príčinnej súvislosti, ak si takýto prístup bude vyžadovať spravodlivé posúdenie okolností danej veci.

14.4. ÚS SR dospel k záveru, že v súvislosti s vedením zdravotnej dokumentácie a jej možnými interpretačnými variantmi týkajúcimi sa jej obsahu nedostatky v jej evidencii, prípadne jej možné rozdielne interpretačné varianty o jej obsahu nemôžu ísť na ťarchu pacienta, pretože je to práve príslušné zdravotnícke zariadenie, ktoré je povinné pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (vedenie zdravotníckej dokumentácie pacienta nevynímajúc) postupovať s odbornou starostlivosťou. Vzhľadom na uvedené je predčasný záver súdu prvej inštancie že žalobca 1./ ktorý žalobcom 2./,3./ po narodení daroval krv, vedel o tom, že nie je vhodným darcom a bol náležite poučený a napriek tejto skutočnosti sa rozhodol darovať krv svojim deťom, čo bolo jedinou a výlučnou príčinou vzniku škody žalobcov 2./, 3./ a preto nie je daná zodpovednosť právneho predchodcu žalovaného za škodu im spôsobenú a rovnako je predčasný záver, že transfúzia pre žalobcov 2./, 3./ prebehla zo strany právneho predchodcu žalovaného lege artis. S poukazom na právny záver ÚS SR bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne vyriešiť otázku, či vzhľadom na zdravotnú dokumentáciu a spôsob jej vedenia zdravotníckym zariadením bol žalobca 1./ primeraným spôsobom informovaný o svojom zdravotnom stave a následkoch, ktoré mu z tejto situácie do budúcnosti vyplývali a či transfúzia pre žalobcov 2./, 3./ prebehla zo strany právneho predchodcu žalovaného lege artis.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené a právne závery v Náleze ÚS SR odvolací súd dospel k záveru, že nedostatočným odôvodnením rozsudku bolo porušené právo žalobcov na spravodlivý proces a súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhnuté dôkazy a doplnenie dokazovania nie je účelné odvolacím súdom a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b),c) C.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 391 ods. 1 C.s.p..

16. V ďalšom konaní bude súd prvej inštancie povinný riadiť sa vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 391 ods. 2 C.s.p. viazaný. Po splnení povinností a vyriešení otázok uvedených v odsekoch 14.1., 14.2., 14.3.,14.4 súd prvej inštancie opätovne posúdi či základ nároku žalobcov 1./,2./,3./ na náhradu škody zdraviu je daný a v prípade kladného vyriešenia tejto otázky bude potrebné ďalej sa zaoberať výškou uplatnenej škody zo strany žalobcov. Následne súd prvej inštancie opätovne vo veci rozhodne, keď v rozhodnutí nesmú absentovať dôvody rozhodnutia, rozhodnutie musí byť presvedčivé a preskúmateľné a musí mať všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2,3,4 C.s.p.

17. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie ako o trovách prvostupňového tak i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

18. Záverom odvolací súd považuje za potrebné zdôvodniť prečo pri spôsobe rozhodnutia o odvolaní žalobcov nebral v úvahu ustanovenie § 390 C.s.p., podľa ktorého je zásadne povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť v merite veci, ak už raz bol prvoinštančný rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. V preskúmvanej veci bol v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 6.11.2007, č.k. 9C/95/1995-377 ktorým bola žaloba zamietnutá zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.5.2009 č.k. 12Co/106/2008-442 a vec bola prvoinštančnému súdu vrátená na ďalšie konanie. I napriek rešpektovaniu záverov vyplývajúcich z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR (nález Ústavného súdu SR z 25. októbra 2017, č. k. III. ÚS 379/2017-35) však odvolací súd s prihliadnutím na výnimočnosť prejednávaneho prípadu dospel k záveru, že za okolností, aké sú v preskúmvanej veci, by rozhodnutím vo veci samej odvolacím súdom bolo porušené základné právo žalobcov na spravodlivý proces a takéto rozhodnutie by bolo nielen v rozpore s čl. 2 ods. 1 Civilného sporového poriadku; ktorý ako jeden z cieľov civilného sporového konania definuje vydanie spravodlivého rozhodnutia, avšak aj v rozpore so základným zmyslom a účelom civilného sporového konania, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany ohrozeným alebo porušeným právam žalobcom ako subjektov, ktorý sa s takouto požiadavkou

obrátili na všeobecný súd. V prvom rade odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie, prvé zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, napadnutý rozsudok, ako aj rozsudok odvolacieho súdu, ktorý bol zrušený Nálezom ÚS SR boli vydané za účinnosti O.s.p. Postup podľa § 390 C.s.p. by podľa názoru odvolacieho súdu striktné prichádzal do úvahy vtedy keby po zrušení odvolacím súdom v poradí nové rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vydané už za účinnosti C.s.p, lebo potom by strany sporu mohli v konaní pred súdom prvej inštancie uplatniť všetky svoje procesné práva, námietky, procesné úkony ktoré im priznáva C.s.p. a zároveň by si mohli splniť aj svoje povinnosti, čo ale nie je prípad v prejednávanej veci, keďže ako už bolo uvedené bol nový napadnutý rozsudok vydaný ešte za účinnosti O.s.p. Ďalej odvolací poukazuje na skutočnosť, že v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie bol ako vyplýva z prvého zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu č.k. 12Co/106/2008-442 zrušený pre procesné pochybenia, keď súd prvej inštancie si neurobil jasno v okruhu účastníkov v konaní a ani neustálil čo je predmetom konania čím došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom s tým, že odvolací súd sa vôbec nevyjadroval k otázkam základu nárokov nakoľko to považoval za predčasné a teda odvolacím súdom nebol vyslovený žiadny právny názor k základu uplatňovaného nároku. Za danej situácie odvolací súd zastáva názor, že iba zrušením napadnutého rozsudku a jeho vrátením na súd prvej inštancie na nové prejednanie, sa dôsledne zabezpečí stranám uplatnenie všetkých ich procesných práv, námietok, zabezpečí možnosť reagovať na skutkové zistenia a právne závery významné pre rozhodnutie v merite veci a zároveň možnosť (v rámci tzv. dvojinštančného konania) náležite overiť (preskúmať) ich správnosť na základe riadneho opravného prostriedku.

18.1. Pokiaľ ide o tzv. dvojinštančnosť konania, odvolací súd si je vedomý, že dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania (sporového či mimosporového) ani ústavne zaručeným právom (pozri nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 389/2017, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 2223/2019). Je ale prejavom úsilia minimalizovať možné pochybenia v rozhodnutiach súdov prvej inštancie, ktoré je opodstatnené aj za cenu predĺženia konania (o dobu odvolacieho konania), ako aj za cenu jeho predrazenia (o trovy odvolacieho konania). Vo svetle vyššie uvedených právnych záverov je potom v preskúmvanej veci vzhľadom na špecifické okolnosti prípadu v danej veci nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť z dôvodu zabezpečenia dôslednej realizácie práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie v merite veci je vzhľadom na právne závery Ústavného súdu SR vyjadrené v Náleze sp. zn. II. ÚS 716/2016-92 zo dňa 24.10.2017 totiž potrebné založiť na nových skutkových okolnostiach a tiež právnych záveroch, a za tohto stavu nemožno v záujme minimalizácie pochybení súdu prvej inštancie vychádzať z existencie rozumných dôvodov, pre ktoré by v tomto prípade bolo možné považovať rozhodnutie veci s konečnou platnosťou (iba) v jednom stupni za súladné s právom na spravodlivý proces; a to v neposlednom rade i s prihliadnutím na skutočnosť, že hoci náprava porušenia tohto základného práva nie je vylúčená ani prostredníctvom dovolania, prípadne v konaní o individuálnej sťažnosti pred Ústavným súdom SR, zabezpečenie súladu procesného postupu a meritórneho rozhodnutia s právom na spravodlivý proces je primárne povinnosťou všeobecných súdov v prvej a druhej inštancii.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhej inštancie,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhej inštancie,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhej inštancie (§429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).